

Facultad de Ciencias Empresariales y Turismo

Presentación

La Facultad de Ciencias Empresariales de Ourense está localizada en el Edificio Jurídico Empresarial del Campus Universitario en pleno centro de la ciudad.

La oferta educativa para el próximo curso 2014-2015 en el Centro es:

Títulos de Grado:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN Y DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONJUNTO DE ESTUDIOS ADMINISTRACIÓN Y DIRECCIÓN DE EMPRESAS + INGENIERÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONJUNTO DE ESTUDIOS ADMINISTRACIÓN Y DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DERECHO**
- **GRADO EN CONSULTORÍA Y GESTIÓN DE LA INFORMACIÓN** (solo se oferta cursos 3º y 4º)

En el curso 2014-2015 la Facultad de Ciencias Empresariales y Turismo incluirá un nuevo programa (**ADE INTERNACIONAL**) con 68 créditos impartidos en inglés. Durante los últimos años la Facultad de Ciencias Empresariales y Turismo potenció de forma considerable la participación de los estudiantes en programas de movilidad. **ADE INTERNACIONAL** es un vehículo más para que estudiantes extranjeros puedan estudiar en nuestra Facultad.

Además, si eres Diplomado/a en Ciencias Empresariales puedes obtener tu Grado en Administración y Dirección de Empresas (ADE) en uno solo curso académico. La través del **Curso Ponte para el Grado en ADE**.

En cuanto a la oferta de **POSTGRADOS** de la Facultad de Ciencias Empresariales y Turismo:

- **MÁSTER OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN EN LA EMPRESA**
- **MÁSTER OFICIAL EN DIRECCIÓN Y PLANIFICACIÓN DEL TURISMO**
- **MÁSTER OFICIAL EN GESTIÓN EMPRESARIAL DEL DEPORTE**

Para obtener más información visita nuestra página web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPO DECANAL

Decana

Elena Rivo López

Teléfono: 988368800

e-mail: decano.eto@uvigo.es

Vicedecana de Ordenación Académica y Alumnado

Mercedes Mareque Álvarez-Santullano

Teléfono: 988368728

e-mail: chedesmareque@uvigo.es

Vicedecano de Estudios de Grado y Gestión Informática

Diego Rodríguez-Toubes

Teléfono: 988368747

e-mail:Â drtoubes@uvigo.es

Vicedecana de Calidad

María de la Cruz del Río Rama

Teléfono: 988368727

e-mail:Â delrio@uvigo.es

Vicedecana de Relaciones Internacionales

Elena De Prada Creo

Teléfono: 988368726

e-mail:Â edeprada@uvigo.es

Secretaria

María Beatriz González Sánchez

Teléfono: 988368712

e-mail:Â bgonzale@uvigo.es

COLABORADORES

Comunicación Web y Redes Sociales

Fidel Picos Sánchez

Teléfono: 988368771

e-mail:Â fidel@uvigo.es

Localización

Edificio Jurídico-Empresarial

Campus Universitario Las Lagunas

32004 Ourense

Conserjería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803;Â Â Â administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800;Â Â Â secretario.eto@uvigo.es

Relaciones Internacionales:Â edeprada@uvigo.es

Información general: info.eto@uvigo.es

Fax:Â + 34 988 368 923

Página web:Â www.fcetou.uvigo.es

Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa

Asignaturas

Curso 1

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
004M006V01101	Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento	2c	3
004M006V01102	Sistema de Información Financeira para a Empresa	1c	3
004M006V01103	Temas Avanzados en Control de Xestión	1c	3
004M006V01104	Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzados	1c	3
004M006V01105	Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións	1c	3
004M006V01106	Economía de Redes: a Euro-rexión Galicia-Norte de Portugal	1c	3
004M006V01107	Habilidades Directivas	1c	3
004M006V01108	Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos I+D+i	2c	3
004M006V01109	Financiamento para a Creación e Crecemento da Empresa: Planificación, Análise de Custos e Rendabilidade	1c	3

O04M006V01110	Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio	1c	3
---------------	---	----	---

Curso 2

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
O04M006V01111	Traballo Fin de Máster	1c	14
O04M006V01112	Prácticas en Empresas ou Organizaci3ns de Soporte para a Investigación e Innovaci3n	1c	16

Curso 1

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
O04M006V01201	Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constituci3n, o Crecemento e a Innovaci3n	2c	4
O04M006V01202	Creaci3n de Empresas de Base Tecnol3xica	1c	3
O04M006V01203	Sistemas Espa3ol e Galego de Innovaci3n	2c	3
O04M006V01204	Xesti3n Medioambiental, da Seguridade e Sa3de Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xesti3n de Calidade	2c	3
O04M006V01205	Implantaci3n de Sistemas de Xesti3n da Calidade: Modelos e T3cnicas	2c	3
O04M006V01206	Pol3ticas de I+D e Innovaci3n na Uni3n Europea	2c	3
O04M006V01207	Direcci3n Estrat3xica da Innovaci3n e a Tecnolox3a: Ferramentas para a s3a Xesti3n	2c	5
O04M006V01208	Comercializaci3n e Desenvolvemento de Novos Produtos	1c	3
O04M006V01209	Xesti3n dos Recursos Humanos para a Innovaci3n e a Mellora Continua	2c	3

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento**

Asignatura	Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento			
Código	O04M006V01101			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Diéguez Castrillón, María Isabel López Ruiz, Víctor Raúl Peña Domingo, Nevado Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición general				

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames

A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidade para a toma de decisións	saber facer	A4
Capacidade de organización e planificación	saber facer	A1
Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos	saber facer	A2
Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes	saber facer	A3
Capacidade para a resolución de problemas	saber facer	A5
Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)	saber facer	A7
Capacidade para liderar equipos de traballo	saber facer	A12
Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora	saber facer	A13
Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais	saber facer	A16
Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional	saber facer	A17
Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames	saber facer	A18
Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares	Saber estar / ser	B1
Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos	Saber estar / ser	B4
Capacidade crítica e autocrítica	Saber estar / ser	B3

Contidos

Tema	
Modulo I	Fases do proceso de dirección estratéxica: Formulación da estratexia. Valoración de alternativas estratéxicas. Implantación da estratexia. Ferramentas utilizadas no proceso de dirección estratéxica

Planificación docente			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Traballos de aula	5	15	20
Traballos tutelados	0	28	28
Sesión maxistral	5	0	5
Outras	2	0	2

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación de casos prácticos relacionados cos temas
Traballos de aula	Na aula principiárase a realización de traballos relacionados cos temas, para a súa continuidade posteriormente como traballo tutelado pola coordinadora da materia
Traballos tutelados	Traballos prácticos sobre os contidos da materia tutelados pola coordinadora da materia
Sesión maxistral	Docentes expertos nos temas explicarán conceptos básicos

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	Traballos tutelados Para a realización dos traballos contarase coa tutela da coordinadora da materia

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Traballos tutelados	Traballos encomendados polos profesores da materia. Valorarase a entrega e calidade dos traballos de cada un dos módulos	80
Outras	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20%

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o **sistema de avaliación continua** para a convocatoria de xuño. Neste caso é obrigatoria a realización con resultados satisfactorios de todos os traballos e a superación da proba de seguimento.

Para os estudantes que non sigan ou non superen a avaliación continua realizarase un exame. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Segunda convocatoria (xullo): Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles estudantes que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Garrido Bug, S, Dirección estratégica, McGraw-Hill, 2003

Grant, R.M, Dirección estratégica, Civitas, 1996

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones, Thomson Cívita, 2007

Ventura Victoria, J, Análisis estratégico de la empresa, Thomson, 2004

Valhondo, Domingo, Gestión del cococimiento del mito a la realidad. , Diaz de Santos, 2003

Nevado D.; López V. R., El capital intelectual: valoración y medición, Prentice Hall, 2002

Hislop, Donald, Knowledge management in organisations a critical introduction, Oxford University Press, 2005

, <http://www.clusterconocimiento.com>, ,

, <http://www.brint.com/>, ,

, <http://eknowledgecenter.com/>, ,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema de Información Financiera para la Empresa**

Asignatura	Sistema de Información Financiera para la Empresa			
Código	004M006V01102			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena Rivero Fernández, M ^ª Dolores Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descripción general	(*)A materia configúrase como unha ferramenta básica para o coñecemento da situación económico-financieira da empresa, proporcionando ao alumno os instrumentos necesarios para favorecer a toma de decisións implícitas na xestión da empresa. A materia desenvolverase partindo dos fundamentos teóricos que sustentan a ciencia contable, para a continuación, introducirse na normativa legal que a formaliza e estudar en profundidade a problemática asociada á valoración e á análise dos estados financeiros, desde unha perspectiva práctica, co fin de achegar ao alumnado á interpretación dos mesmos e á toma de decisións en base á información neles contida.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidad de organización y planificación
	A2	Capacidad para diseñar y poner en práctica los planes globales de la empresa, tanto estratégicos como operativos
	A3	Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes
	A4	Capacidad para la toma de decisiones
	A5	Capacidad para la resolución de problemas
	A6	Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio
	A7	Capacidad de análisis y vigilancia de los ambientes empresariales (contorno jurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidad de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidad de aprendizaje
	A10	Conocimiento del contexto institucional de la innovación empresarial
	A11	Capacidad de generar ideas, de ser creativo en cuanto a productos, servicios y procesos de la empresa
	A12	Capacidad para liderar equipos de trabajo
	A13	Capacidad de desarrollar la iniciativa emprendedora
	A14	Capacidad de comprender la importancia de la tecnología dentro de la empresa actual
	A15	Las competencias para diseñar e implantar modelos y sistemas de gestión de la calidad a distintos ámbitos y dimensiones de las empresas
	A16	Habilidad para el diseño y ejecución de planes de empresa y la puesta en marcha de nuevas iniciativas empresariales
	A17	Capacidad para identificar, valorar y gestionar las capacidades y el conocimiento organizacional

A18	Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes
A19	Capacidad para diseñar, implementar y gestionar proyectos innovadores
A20	Capacidad para identificar, desarrollar y crear oportunidades de mercado en las empresas a través de la gestión de la creatividad y la innovación
A21	Capacidad para aplicar, de forma oportuna, herramientas y metodologías de gestión de la innovación
A22	Capacidad para diseñar, presentar y gestionar proyectos europeos, buscar socios internacionales y ubicar adecuadamente los proyectos dentro de las estructuras y líneas de acción de la Unión Europea
A23	Capacidad para el establecimiento de redes y desarrollo de proyectos cooperativos en la Eurorregión Galicia-Norte de Portugal
A24	Conocimiento de los instrumentos que permiten vigilar el entorno empresarial y tecnológico
A25	Capacidad para evaluar el impacto y oportunidades que pueda generar el entorno de las empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidad para trabajar en equipos interdisciplinarios
B2	Capacidad para trabajar en ambientes de presión
B3	Capacidad crítica y autocrítica
B4	Capacidad de comunicación, negociación y habilidad para la resolución de conflictos
B5	Capacidad de comunicación multicultural
B6	Capacidad de aplicar los conocimientos en la práctica
B7	Habilidad para trabajar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidad de organización y planificación	saber	A1
Capacidad para diseñar y poner en práctica los planes globales de la empresa, tanto estratégicos como operativos	saber hacer	A2
Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes.	saber hacer	A3
Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio.	Saber estar /ser	A6
Habilidad para el diseño y ejecución de planes de empresa y la puesta en marcha de nuevas iniciativas empresariales	saber hacer	A16
Capacidad para identificar, valorar y gestionar las capacidades y el conocimiento organizacional	saber hacer	A17
Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes		A18
Capacidad para trabajar en ambientes de presión	Saber estar /ser	B2
Capacidad crítica y autocrítica		B3
Capacidad de aplicar los conocimientos en la práctica	saber hacer	B6

Contenidos

Tema	
1. La información financiera para la toma de decisiones	Información financiera como herramienta empresarial
2. Problemática contable asociada a la valoración	Criterios de valoración Reconocimiento y valoración del Inmovilizado Material y de las Inversiones Inmobiliarias Inmovilizado *Intanxible Activos no corrientes mantenidos para la venta Valoración de las existencias Arrendamientos Subvenciones y Donaciones Reconocimiento y valoración de los instrumentos financieros

3. Las cuentas anuales	Balance de Situación. Cuenta de Resultados. Memoria Estado de cambios en el patrimonio neto Estado de flujos de efectivo.
4. Información financiera derivada de cuentas anuales	Análisis económico financiero *Ratios de patrimonio *Ratios de resultado

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas y/o ejercicios	7.5	20.5	28
Resolución de problemas y/o ejercicios de forma autónoma	0	15	15
Estudio de casos/análisis de situaciones	0	20	20
Sesión magistral	7	0	7
Pruebas de autoevaluación	0	3	3
Otras	0	2	2
*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado			

Metodologías	
	Descripción
Resolución de problemas y/o ejercicios	Clases prácticas y trabajo tutorizado del alumno, haciendo especial hincapié en la resolución de ejercicios.
Resolución de problemas y/o ejercicios de forma autónoma	Trabajo personal del alumno para la resolución de ejercicios
Estudio de casos/análisis de situaciones	Aplicación práctica de los conocimientos adquiridos en las aulas y en el trabajo autónomo del alumnado
Sesión magistral	Clase teórica

Atención personalizada	
	Descripción
Resolución de problemas y/o ejercicios	Atención personalizada al alumnado por parte del profesorado de la materia. Atención, bien de manera presencial o bien de manera virtual, según corresponda
Estudio de casos/análisis de situaciones	Atención personalizada al alumnado por parte del profesorado de la materia. Atención, bien de manera presencial o bien de manera virtual, según corresponda

Evaluación		
	Descripción	Calificación
Estudio de casos/análisis de situaciones	Estudio y análisis de situaciones de empresas reales. Este trabajo será desarrollado en grupos por los estudiantes el largo de una sesión de clases, siendo necesaria la presencia de los mismos en el aula.	50
Pruebas de autoevaluación	Tests realizados en la plataforma de enseñanza virtual de la Universidad como forma de autoevaluación por parte del alumnado al largo del cuatrimestre.	30
Otras	Prueba de seguimiento de la materia a realizar en la fecha establecida por la coordinación del Máster. Necesario obtener una puntuación mínima de 5 sobre 10 en esta prueba.	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

El conjunto de criterios de evaluación arriba expuesto constituye el sistema de evaluación continua.

Examen de segunda convocatoria:

Se realizará un examen en el mes de julio para aquellos alumnos y alumnas que no superaran la materia por el sistema de evaluación continua o que no se hubieran acogido a esta opción de evaluación. En este caso, la calificación obtenida en el examen constituirá el 100% de la nota.

Cualquier evidencia de trabajos *plaxiados o copiados supondrá una calificación de suspenso en las dos convocatorias.

Fuentes de información

Mallo y Pulido, Contabilidad financiera. Un enfoque actual, 2008, Paraninfo, Madrid

Gallego Diez y Vara, Manual práctico de contabilidad fina, 2008, Ed. Pirámide, Madrid

Muñoz Merchante, Angel, Análisis de estados financieros. Teoría y práctica, 2005, Ediciones Académicas, Madrid

Urías Valiente, Jesús, Análisis de Estados Financieros, 1995, Editorial McGraw-Hill, Madrid

(BOE 20 noviembre de 2007), · Plan General de Contabilidad , 2007,

(BOE 21 noviembre de 2007), · Plan General de Contabilidad PYMES , 2007,

Asociación Española de Contabilidad y Administración de Empresas (AECA), <http://www.aeca.es/>, ,

Banco de España, <http://www.bde.es/webbde/es/>, ,

Comisión Nacional del Mercado de Valores (CNMV) , <http://www.cnmv.es/index.htm>, ,

Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España (ICJCE), <http://www.icjce.es/index.php>, ,

Instituto Español de Analistas Financieros, <http://www.ieaf.es/index.php>, ,

Registro de Economistas Auditores (REA), <http://www.rea.es/>, ,

Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas (ICAC), <http://www.icac.meh.es/>, ,

, , ,

Wanden Berghe Lozano, J.L, Contabilidad Financiera II, 2012, Pirámide

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Financiamiento para la Creación y Crecimiento de la Empresa: Planificación, Análisis de Costes y

Rentabilidad/O04M006V01109

Temas Avanzados en Control de Gestión/O04M006V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Temas Avanzados en Control de Xestión**

Asignatura	Temas Avanzados en Control de Xestión			
Código	O04M006V01103			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	Caride González, Carlos Alberto González Sánchez, María Beatriz López-Valeiras Sampedro, Ernesto Sánchez Alonso, Félix			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descripción general	Nun entorno empresarial cambiante adquieren especial importancia os sistemas de control de xestión entendidos como unha ferramenta que facilita a implantación da estratexia empresarial e o máximo aproveitamento dos recursos ao dispor da empresa. Isto é aínda máis claro nun contexto de creación, dirección e innovación empresarial onde resulta imprescindible avaliar o rendemento empresarial non exclusivamente con criterios financeiros e alinear os recursos empresariais coa estratexia previamente definida.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional

A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacitar ó alumno para implantar un sistema de Control de Xestión na empresa que lle permita medir o resultado da xestión respecto ó cumprimento dos obxectivos previamente fixados.	saber facer	A1 A2 A3 A6 A14 A16 A17 A18 A19 A24 A25 B1 B3 B4 B6
Desenvolver unha visión fundamentalmente práctica sobre o concepto do Control de Xestión na empresa.	saber facer	A1 A2 A3 A6 A14 A16 A17 A18 A19 A24 A25 B1 B3 B4 B6

Coñecer todos os elementos e ferramentas que compoñen un sistema de Control de Xestión.	saber	A2 A3 A6 B3
Coñecer as novas ferramentas que permitirán a análise da situación da empresa e a verificación do cumprimento dos obxectivos pre-fixados.	saber	A6 B3 B4
Fomentar no alumno o razoamento con criterios económicos.	saber	A2 A3 B3

Contidos

Tema

I Fundamentos do Control de Xestión: Introducción e conceptos xerais.	1.1.- Estratexia empresarial 1.2.- Na procura do equilibrio entre a innovación e o control. As palancas de control 1.3.- Os sistemas diagnósticos. A determinación dos factores clave de éxito 1.4.- Os recursos estratéxicos Caso práctico: Adegas Corneira, S.L. (1ª PARTE)
II Elementos para o deseño da estrutura básica de Control de Xestión.	2.1.- A información de custos e o control de xestión 2.2.- Os orzamentos e as desviacións orzamentarias Caso práctico: Adegas Corneira, S.L. (2ª PARTE)
III Sistema de indicadores e medida da rendibilidade.	3.1. A información de xestión e os novos entornos competitivos 3.2. Indicadores e estratexia 3.3. Factores chave como ligazón entre a estratexia e os indicadores de xestión 3.4. Os obxetivos da empresa como ligazón entre os factores chave e os indicadores de xestión 3.5. Definición dos indicadores de xestión 3.6. Elementos do deseño dun sistema de indicadores 3.7. Formas de presentación dos indicadores de control de xestión 3.8. Exemplos de indicadores de control de xestión Caso práctico: Adegas Corneira, S.L. (3ª PARTE)
IV O Cadro de Mando Integral.	4.1 Ferramenta útil para implantar a estratexia e alinear os intereses dos traballadores cos da organización. 4.2 As catro perspectivas do cadro de mando integral
V Exemplos e resultados obtidos ó implantar un sistema de Control de Xestión.	Casos de aplicación

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	25	30
Obradoiros	5	5	10
Probas de resposta curta	2	8	10
Estudo de casos/análise de situacións	10	5	15

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Cada unha das sesións terá como obxecto o estudo dun dos cinco bloques temáticos e en cada unha das sesións levaráse a cabo unha explicación teórica dos fundamentos e conceptos xerais, co apoio das transparencias, que non deberá exceder os 60 minutos de duración
Resolución de problemas e/ou exercicios	De seguido a esta introdución, imprescindible para iniciarse na análise posterior, o resto da sesión desenvolverase a través da análise de casos prácticos especialmente deseñados para a discusión entre os participantes e o profesor e para analizar as cuestións relacionadas coa problemática formulada. O traballo do alumnado organizarase en grupos que discutirán e analizarán previamente o caso, para a continuación, dun xeito activo, propór ao resto dos alumnos da aula as súas conclusións.

Atención personalizada

	Descrición
Probas de resposta curta	O desenvolvemento de casos prácticos é de vital importancia para a comprensión dos fundamentos dun sistema de control de xestión. Estes casos prácticos estarán ao dispor dos alumnos con anterioridade á sesión na plataforma faitic.
Estudo de casos/análise de situacións	O desenvolvemento de casos prácticos é de vital importancia para a comprensión dos fundamentos dun sistema de control de xestión. Estes casos prácticos estarán ao dispor dos alumnos con anterioridade á sesión na plataforma faitic.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Probas de resposta curta	Cuestionarios nos que se consultará sobre as cuestións teórico/prácticas que se espuxeron nas sesións. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20
Estudo de casos/análise de situacións	Informes entregados polos alumnos nos que se recollerán as conclusións máis salientables dos casos prácticos entregados previamente.	80

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua. Para ser avaliado deste xeito compe a asistencia cando menos ao 80% das horas de docencia presencial.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter asistido a un mínimo do 80% das horas de docencia presencial, ou ben debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información**Básica:**

Anthony, Robert N; Govindarajan, Vijay; Hartmann, Frank; Kraus, Kalle and Nilson, Göran (2014): Management Control System, European Edition. Mc Graw Hill.

Complementaria:

Pérez-Carballo Veiga, J. F. (2006): Control de la Gestión empresarial. Texto y casos, 6ª edición. ESIC.

Muñiz, Luis (2003): Cómo implantar un sistema de Control de Gestión en la práctica. Editorial Gestión 2000

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzados**

Asignatura	Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzados			
Código	O04M006V01104			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Pérez González, Ana			
Profesorado	Pérez González, Ana			
Correo-e	anapg@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descripción general	Nesta materia introdúcese e promóvese o razoamento indutivo e a utilización de técnicas estatísticas para tomar as decisións adecuadas no marco da creación e dirección de empresas.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores

A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipología	Competencias
Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes	saber facer	A3
Capacidade para a toma de decisións	saber	A7
Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames	saber facer Saber estar / ser	A18
Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares	Saber estar / ser	B1
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica	saber facer	B6
Habilidade para traballar de forma autónoma	Saber estar / ser	B7

Contidos
Tema
1. Introducción á Inferencia Estatística
2. Estatística non paramétrica
3. Análise da Varianza
5. Análise de Conglomerados

Planificación docente			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	7.5	12.5
Sesión maxistral	10	25	35
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	0	5
Traballos e proxectos	0	22.5	22.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente
Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rotinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os alumnos poderán consultar co profesor calquera dúbida relacionada coa materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos poderán consultar co profesor calquera dúbida relacionada coa materia

Avaliación

	Descrición	Calificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	50
Traballos e proxectos	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	50

Otros comentarios y segunda convocatoria

A nota final será a suma das dúas partes sempre e cando acaden un mínimo de 4 puntos sobre 10 en cada unha delas.

No caso de que o alumno só supere unha das partes, a cualificación desta parte conservárase para a seguinte oportunidade de avaliación do presente curso académico.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en esa convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

- Cao-Abad y otros (1998): Estadística básica aplicada. Tórculo Edicións
- Cao-Abad y otros (2001): Introducción a la Estadística y sus aplicaciones. Pirámide.
- Peña, D. (2002): "Regresión y Diseño de Experimentos". Ciencias Sociales. Alianza Editorial.
- Daniel Peña(2005): Análisis de datos multivariantes. McGraw Hill.
- Cuadras, C.M. (1991): Métodos de Análisis Multivariante. Editorial Universitaria de Barcelona --Jonson, D. (2000). Métodos multivariados aplicados al análisis de datos. International Thomson Editores.
- Hair, J., Anderson, R., Tathan, R. e Black, W. (1999). Análisis multivariante. Prentice Hall.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións**

Asignatura	Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións			
Código	O04M006V01105			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez López, Nuria			
Profesorado	Ávila Pérez, Juan Manuel Crespo Franco, Tony Diz Comesaña, María Eva López González, Rafael Mondragón Adrián, Coronado Rodríguez López, Nuria			
Correo-e	nrl@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descripción general	Nesta materia abórdanse aspectos estratéxicos esenciais relacionados coa actividade básica diaria da empresa. Deste xeito afóndase no proceso de definición da estratexia de operacións e na selección das principais decisións estratéxicas, que van desde a selección de produto e proceso até a xestión dos materiais, pasando polas decisións de distribución en planta, subcontratación, capacidade e localización, e facendo un especial fincapé na xestión de proxectos.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas

A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidade de organización e planificación	saber saber facer	A1
Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos	saber facer	A2
Capacidade para a toma de decisións	saber saber facer	A4
Capacidade para a resolución de problemas	saber saber facer	A5
Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio	Saber estar / ser	A6
Capacidade de aprendizaxe	Saber estar / ser	A9
Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes	Saber estar / ser	A8
Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa	saber saber facer	A11
Capacidade para liderar equipos de traballo	Saber estar / ser	A12
Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual	saber	A14
As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas	saber saber facer	A15
Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais	saber facer	A16
Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional	saber saber facer	A17
Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores	saber facer	A19

Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación	saber	A20
Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea	saber	A22
Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica	saber	A24
Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas	saber	A25
Capacidade para traballar en ambientes de presión	saber facer Saber estar / ser	B2
Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos	saber facer Saber estar / ser	B4
Capacidade de comunicación multicultural	Saber estar / ser	B5
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica	saber facer	B6

Contidos

Tema

PLANIFICACIÓN ESTRATÉXICA DAS OPERACIÓNS.	Características e evolución dos sistemas produtivos. Contido das estratexias de operacións: Formulación de obxectivos e deseño de políticas. Proceso de formulación dunha estratexia de operacións
ESTRATEXIAS DE PRODUTO E PROCESO.	Decisións de produto e proceso.
CADEA DE SUBMINISTROS	Integración vertical. Subcontratación competitiva. Subcontratación avanzada ou cooperativa.
DECISIÓNS DE CAPACIDADE E LOCALIZACIÓN.	Concepto e planificación da capacidade. Concepto e factores determinantes da localización. Estratexias de localización. Localización internacional.
SISTEMAS DE PLANIFICACIÓN E CONTROL DE INVENTARIOS E MATERIAIS.	Formulacións fundamentais sobre os materiais e inventarios na empresa. Métodos de xestión e planificación das necesidades de materiais e inventarios.

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	5.5	10	15.5
Estudo de casos/análises de situacións	7.5	49.5	57
Outros	2	0	2
Probas de tipo test	0.5	0	0.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación, análise, resolución e debate de casos e situacións relacionadas coa materia.
Outros	Titorías individualizadas ou en grupo sobre a materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas e, no seu caso, debate dos contidos tratados durante as sesións maxistrais. Apoio e orientación na resolución dos casos formulados, tanto nas sesións presenciais como nas horas de titorización.

Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de dúbidas e, no seu caso, debate dos contidos tratados durante as sesións maxistras. Apoio e orientación na resolución dos casos formulados, tanto nas sesións presenciais como nas horas de tutorización.
--	---

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución dos casos propostos nas clases presenciais.	80%
Probas de tipo test	Pequena proba de seguimento sobre os contidos tratados na materia. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20%

Otros comentarios y segunda convocatoria

Oportunidades de avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación correspondentes coas dúas convocatorias ordinaria (xaneiro) e extraordinaria (xullo). As datas dos exames e de entrega dos traballos fixaranse no calendario académico do Máster; no caso de que non apareza data de entrega de traballos, entenderase que o prazo termina o día anterior á data do examen.

No caso de que o alumno só supere unha das partes, a cualificación desta parte conservárase durante as dúas oportunidades de avaliación.

Entenderase que un alumno non se presenta á materia cando non se presente ao examen, nin entregue parte algunha das actividades propostas nas datas fixadas.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

CHASE, R. B.; AQUILANO, N. J. y JACOBS, F. R, Administración de Producción y Operaciones, 2005, McGraw-Hill
 CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P. , Producción. Planificación, Programación e Control, 2005, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo
 CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P. , Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos, 2005, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo
 FERNÁNDEZ, E.; AVELLA, L. y FERNÁNDEZ, M. , Estrategia de Producción , 2006, McGraw-Hill
 KRAJEWSKI, L. J. y RITZMAN, L. P. , Administración de Operaciones. Estrategia y Análisis, 2000, Prentice Hall
 MIRANDA, F. J.; RUBIO, S.; CHAMORRO, A. y BAÑEGIL, T. , Manual de Dirección de Operaciones, 2005, Thomson
 SCHROEDER, R. G. , Administración de Operaciones. Concepto y Casos Contemporáneos , 2004, McGraw-Hill
 RODRÍGUEZ-LÓPEZ, N.; GARCÍA VÁZQUEZ, J.M. , Formas de goberno vertical e xestión empresarial , 2007, Unipro

Recomendacións

Otros comentarios

O alumno necesitará ter adquiridos os coñecementos e capacidades propias das materias introdutorias relacionadas coa Economía da Empresa e a Administración. É aconsellable, aínda que non imprescindible posuír coñecementos básicos de Dirección de Operacións.

Naqueles casos nos que algún alumno necesite apoio para conseguir estes coñecementos e capacidades, deberase pór en contacto con algún dos profesores da materia, que lle proporcionará recursos adaptados ás súas necesidades.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía de Redes: la Euro-Región Galicia-Norte de Portugal**

Asignatura	Economía de Redes: la Euro-Región Galicia-Norte de Portugal			
Código	O04M006V01106			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castellano Gallego			
Departamento	Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	Carlos Villamarín, Pablo de			
Profesorado	Carlos Villamarín, Pablo de			
Correo-e	pdecarlo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descripción general	Esta asignatura pretende profundizar en un aspecto del entorno sociopolítico tan decisivo para las empresas gallegas como es la Euroregión Galicia-Norte de Portugal. En este espacio de integración territorial existen unas dinámicas y redes de cooperación notablemente consolidadas, que son una importante fuente de oportunidades para el tejido empresarial en él ubicado. De hecho, dentro del nuevo período de programación comunitaria 2014-2020, destaca el Programa de cooperación transfronteriza entre regiones de España y Portugal (POCTEP), buena parte de cuyos recursos se destinará a potenciar la I+D+i y a mejorar la competitividad de las PYMEs.			

Competencias de titulación

Carácter	A	Código	Competencias Específicas
	A1		Capacidad de organización y planificación
	A2		Capacidad para diseñar y poner en práctica los planes globales de la empresa, tanto estratégicos como operativos
	A3		Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes
	A4		Capacidad para la toma de decisiones
	A5		Capacidad para la resolución de problemas
	A6		Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio
	A7		Capacidad de análisis y vigilancia de los ambientes empresariales (contorno jurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8		Capacidad de adaptación a ambientes cambiantes
	A9		Capacidad de aprendizaje
	A10		Conocimiento del contexto institucional de la innovación empresarial
	A11		Capacidad de generar ideas, de ser creativo en cuanto a productos, servicios y procesos de la empresa
	A12		Capacidad para liderar equipos de trabajo
	A13		Capacidad de desarrollar la iniciativa emprendedora
	A14		Capacidad de comprender la importancia de la tecnología dentro de la empresa actual
	A15		Las competencias para diseñar e implantar modelos y sistemas de gestión de la calidad a distintos ámbitos y dimensiones de las empresas
	A16		Habilidad para el diseño y ejecución de planes de empresa y la puesta en marcha de nuevas iniciativas empresariales
	A17		Capacidad para identificar, valorar y gestionar las capacidades y el conocimiento organizacional

A18	Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes
A19	Capacidad para diseñar, implementar y gestionar proyectos innovadores
A20	Capacidad para identificar, desarrollar y crear oportunidades de mercado en las empresas a través de la gestión de la creatividad y la innovación
A21	Capacidad para aplicar, de forma oportuna, herramientas y metodologías de gestión de la innovación
A22	Capacidad para diseñar, presentar y gestionar proyectos europeos, buscar socios internacionales y ubicar adecuadamente los proyectos dentro de las estructuras y líneas de acción de la Unión Europea
A23	Capacidad para el establecimiento de redes y desarrollo de proyectos cooperativos en la Euroregión Galicia-Norte de Portugal
A24	Conocimiento de los instrumentos que permiten vigilar el entorno empresarial y tecnológico
A25	Capacidad para evaluar el impacto y oportunidades que pueda generar el entorno de las empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidad para trabajar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidad para trabajar en ambientes de presión
B3	Capacidad crítica y autocrítica
B4	Capacidad de comunicación, negociación y habilidad para la resolución de conflictos
B5	Capacidad de comunicación multicultural
B6	Capacidad de aplicar los conocimientos en la práctica
B7	Habilidad para trabajar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes	saber hacer	A3
Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio	saber saber hacer	A6
Capacidad de análisis y vigilancia de los ambientes empresariales (contorno jurídico, fiscal, social, institucional, etc.)	saber saber hacer	A7
Capacidad de adaptación a ambientes cambiantes	saber hacer	A8
Conocimiento del contexto institucional de la innovación empresarial	saber	A10
Capacidad de desarrollar la iniciativa emprendedora	saber hacer	A13
Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes	saber saber hacer	A18
Capacidad para identificar, desarrollar y crear oportunidades de mercado en las empresas a través de la gestión de la creatividad y la innovación	saber saber hacer	A20
Capacidad para diseñar, presentar y gestionar proyectos europeos, buscar socios internacionales y ubicar adecuadamente los proyectos dentro de las estructuras y líneas de acción de la Unión Europea	saber saber hacer	A22
Capacidad para el establecimiento de redes y desarrollo de proyectos cooperativos en la Euroregión Galicia-Norte de Portugal	saber hacer	A23
Capacidad de comunicación multicultural	Saber estar /ser	B5

Contenidos

Tema
Fundamentos teóricos: integración territorial y redes de cooperación
Estructuras de cooperación en la Euroregión Galicia-Norte de Portugal: institucionalización y documentos estratégicos clave

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión magistral	6	3	9
Estudio de casos/análisis de situaciones	9	45	54
Pruebas de tipo test	1	11	12

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías	
	Descripción
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Estudio de casos/análisis de situaciones	Análisis de un hecho, problema o suceso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo, generar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar conocimientos, diagnosticarlo y entrenarse en procedimientos alternativos de solución.

Atención personalizada	
	Descripción
Sesión magistral	Se atenderán y resolverán las dudas del alumnado relacionadas con el estudio y/o tareas programadas en la asignatura, proporcionándole orientación, apoyo y motivación en el proceso de aprendizaje y adquisición de las competencias de la asignatura. Esta actividad puede desarrollarse de forma presencial (directamente en el aula) o de forma no presencial (a través del correo electrónico o del campus virtual).
Estudio de casos/análisis de situaciones	Se atenderán y resolverán las dudas del alumnado relacionadas con el estudio y/o tareas programadas en la asignatura, proporcionándole orientación, apoyo y motivación en el proceso de aprendizaje y adquisición de las competencias de la asignatura. Esta actividad puede desarrollarse de forma presencial (directamente en el aula) o de forma no presencial (a través del correo electrónico o del campus virtual).
Pruebas de tipo test	Se atenderán y resolverán las dudas del alumnado relacionadas con el estudio y/o tareas programadas en la asignatura, proporcionándole orientación, apoyo y motivación en el proceso de aprendizaje y adquisición de las competencias de la asignatura. Esta actividad puede desarrollarse de forma presencial (directamente en el aula) o de forma no presencial (a través del correo electrónico o del campus virtual).

Evaluación		
	Descripción	Calificación
Estudio de casos/análisis de situaciones	Análisis de un hecho, problema o suceso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo, generar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar conocimientos, diagnosticarlo y entrenarse en procedimientos alternativos de solución.	80
Pruebas de tipo test	Prueba para evaluación de las competencias adquiridas que incluye preguntas cerradas con diferentes alternativas de respuesta (verdadero/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Los alumnos seleccionan una respuesta entre un número limitado de posibilidades.	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

Primera oportunidad: el conjunto de criterios de evaluación arriba expuesto constituye el sistema de evaluación continua en la primera oportunidad. Es necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada prueba evaluada para poder compensarla y superar la asignatura.

Segunda oportunidad: los alumnos que no superen la asignatura en la primera oportunidad, podrán conservar la nota obtenida en cualquiera de las pruebas evaluadas, siempre que sea superior a 5 (sobre 10) y realizar, únicamente, las pruebas en las que hayan obtenido una nota inferior. Es necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en estas pruebas para poder compensarlas y superar la asignatura.

Fuentes de información

AECT Galicia-Norte de Portugal, Portal de la AECT (<http://gnpaect.eu>), ,
Comisión Europea, Dirección General de Política Regional y Urbana (http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_es.htm), ,
Domínguez, L., (dir.), A cooperação transfronteiriça entre Portugal e Espanha, Lisboa/Porto: IFDR/Eixo Atlântico, 2008,
Eixo Atlântico do Noroeste Peninsular, Portal del Eixo Atlântico (<http://www.eixoatlantico.com>), ,
EURES, EURES Transfronteirizo Galicia-Norte de Portugal (<http://www.eures-norteportugal-galicia.org/>), ,
Johnsen, H.C.G. and Ennals, R. (eds.), Creating collaborative advantage : innovation and knowledge creation in regional economies, Farnham (England) [etc.] : Gower, 2012,
Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas, Fondos Comunitarios: periodo 2014-2020
(<http://www.dgfc.sggp.meh.es/sitios/DGFC/es-ES/ipr/fcp1420/Paginas/inicio.aspx>), ,

Esta bibliografía puede ser ampliada a lo largo del curso.

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Prácticas en Empresas o Organizaciones de Soporte para la Investigación y la Innovación/O04M006V01112
Trabajo Fin de Máster/O04M006V01111

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Habilidades Directivas				
Asignatura	Habilidades Directivas			
Código	004M006V01107			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Blanco Cerradelo, Lidia			
Profesorado	Blanco Cerradelo, Lidia			
Correo-e	lyblanco@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descripción general	A creación e dirección, así como a xestión da innovación, tanto de empresas como de outras institucións/organizacións públicas e privadas, require profesionais cualificados que presenten un amplo conxunto de habilidades que lles permita desenvolver o seu traballo con éxito. Esta cualificación obtense cun conxunto de materias que aportan os coñecementos específicos e as habilidades propias da dirección e outras de natureza instrumental. Máis concretamente, a materia pretende familiarizar e adestrar aos alumnos en recursos e estratexias que faciliten o desenvolvemento do labor directivo optimizando o rendemento orientado á consecución do obxectivo en función da organización. O constante cambio ao que se encontra sometida a actividade empresarial esixe a os seus profesionais a adaptación continua a este complexo panorama e para iso nada mellor que botar man das habilidades directivas, que axudarán ao alumno a mellorar a comunicación, a xestión de equipos ou a tomar decisións ante situacións complexas e conflitivas, favorecendo así unha imaxe de autoeficacia e satisfacción persoal.			

Competencias de titulación		
Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas

A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Desenvolver a capacidade para propoñer estratexias de éxito, tanto baseadas na explotación de oportunidades de mercado percibidas como nas competencias distintivas da empresa.	saber facer	A2 A4 A7 A8 A11 A13 A16 A18 A22
Adquirir capacidades de liderado de equipos de traballo.	saber Saber estar / ser	A5 A6 A12 A17 B1 B2 B4 B5
Ser quen de comunicar conceptos e ideas de xeito claro e directo, tanto de palabra como por escrito.	saber facer Saber estar / ser	A1 A8 B4 B5
Dominar diferentes recursos para a realización de presentacións públicas.	saber facer	A6 A9 B7

Contidos

Tema

A xestión do tempo

Técnicas de traballo en equipo

Técnicas de negociación e resolución de conflitos

Lideranza e motivación

Como falar en público

A comunicación na empresa: o coaching

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	12	30	42
Probas de tipo test	1	7	8
Traballos e proxectos	2.5	22.5	25

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte dos docentes dos contidos sobre a materia, conceptos teóricos, casos prácticos, etc.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos e proxectos	A atención persoalizada terá lugar en titorías no despacho da docente coordinadora. É recomendable acudir a estas titorías cuando aparezan dificultades na comprensión dos conceptos tratados que non sexan suficientemente aclaradas nas clases presenciais.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Probas de tipo test	Os alumnos e alumnas deberán realizar una proba tipo test dos contidos presentados nas clases maxistrais, sendo obrigatoria para superar a materia. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20
Traballos e proxectos	Os alumnos e alumnas deberán entregar nas datas indicadas a análise dos casos que se propoñan polos docentes. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	80

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación xeral.

Exame de segunda convocatoria:

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado algún dos traballos ou probas: os traballos e probas suspendidos poderanse recuperar na data oficial de xullo establecida para a avaliación da materia.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Blanchard, Todos a una. Tres pasos clave para crear un equipo de alto nivel, 2006, Alienta Editorial

Casado, Coaching directivo. Desarrollando el liderazgo, 2003, Ariel

Elorza y Fernández Aguado, Progreso directivo y coaching empresarial, 2005, Eiunsa

Feldman, D., Coaching, 2003, Díaz de Santos

McKenna, Primero entre iguales, cómo formar y dirigir un equipo de profesionales, Últiman edición, Ciss

Mosley, Supervisión. La práctica del empowerment, desarrollo de equipos de trabajo y su motivación, 2005, Thomson

Puchol, L., El libro de las habilidades directivas, 2006, Díaz de Santos

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos I+D+i**

Asignatura	Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos I+D+i			
Código	004M006V01108			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Sinde Cantorna, Ana Isabel			
Profesorado	Sinde Cantorna, Ana Isabel			
Correo-e	asinde@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumnado coñeza en profundidade as metodoloxías, modelos e técnicas de xestión de proxectos de innovación.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
	A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación

A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Asimilar conocimientos	saber	A9 A10 B1
Comprender a importancia da xeración interna de tecnoloxía a través do desenvolvemento de proxectos de I+D+i	saber	A6 A12 A14 A24 A25
Concebir, diseñar, implementar y adaptar proyectos de investigación	saber facer	A3 A7 A10 A11 A20 A21 A25 B6
Coñecer e identificar as diferentes etapas asociadas ao desenvolvemento de proxectos de I+D+i e os elementos críticos de cada unha delas	saber saber facer	A3 A5 A9 A12 B6
Comunicar conocimientos, razones últimas y conclusiones de un modo claro y sin ambigüedades	saber facer Saber estar / ser	A6 B1 B4
Coñecer, identificar e valorar as principais vías para a comercialización de proxectos de I+D+i	saber saber facer	A5 A10 A12 A14 A17 A18 A24 A25 B6
Coñecer e analizar os principais mecanismos para garantir a transferencia de tecnoloxía sen vulnerar os dereitos das partes que interveñen	saber saber facer	A3 A10 A12

Analizar críticamente, evaluar y sintetizar ideas nuevas y complejas	saber hacer Saber estar / ser	A3 A5 A11 A17 B4 B6
Analizar e valorar en qué casos é recomendable o desenvolvemento interno da tecnoloxía	saber hacer	A5 A7 A12 A17 A18 A21 A24 B6
Coñecer, identificar e traballar con ferramentas específicas que apoian a dirección de proxectos	saber saber hacer	A3 A12 A21 A24 A25 B6
Elaborar e presentar propostas de proxectos de I+D+i	saber hacer Saber estar / ser	A3 A5 A12 A14 A25 B1 B4 B6

Contidos

Tema	
TEMA 1. Dirección de proxectos.	Definición do proxecto. Tipoloxía de proxectos: segundo o nivel de risco e en función do obxecto. Fases no desenvolvemento de proxectos Criterios e métodos de avaliación de proxectos de I+D+i. Ferramentas de apoio: Xestión da carteira tecnolóxica, análise de patentes, análise de mercado...
TEMA 2. Planificación de proxectos	Xestión de tarefas Xestión de recursos Asignación de recursos Programación Custos e recursos Elaboración da memoria do proxecto
TEMA 3. O risco e a incerteza na dirección de proxectos e xestión de cambios.	Definición de risco Ciclo de avaliación Comunicación Xestión de problemas Xestión de cambios: Obxectivos e tipos. Proceso a seguir Xestión correcta
TEMA 4. A certificación de proxectos de I+D+i	As normas UNE 166000 Proceso de certificación de proxectos de I+D+i Vantaxes de certificar proxectos
TEMA 5. Proceso de control e peche de proxectos	Control financeiro: Estimación Proceso de seguimento e valoración do estado do proxecto O peche do proxecto.
TEMA 6. Comercialización de proxectos	Sistemas de transferencia de tecnoloxía Comercialización de proxectos de I+D+i e outros tipos de transferencia Mecanismos complementarios de axuda á comercialización Contratos de I+D e outros instrumentos legais de transferencia

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	5	15	20

Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Traballos e proxectos	4	24	28
Outras	1	6	7

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos teórico-prácticos recollidos no temario da materia, fomentando a participación por parte do alumnado
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de prácticas que serán entregadas polo alumnado e nas que se valorará a súa capacidade na aplicación dos conceptos e ferramentas para a xestión de proxectos explicadas

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumnado contará ao longo do período de preparación da materia co apoio do profesorado, ben a través de tutorías presenciais ou ben a través de tutorías telemáticas.
Estudo de casos/análises de situacións	O alumnado contará ao longo do período de preparación da materia co apoio do profesorado, ben a través de tutorías presenciais ou ben a través de tutorías telemáticas.
Traballos e proxectos	O alumnado contará ao longo do período de preparación da materia co apoio do profesorado, ben a través de tutorías presenciais ou ben a través de tutorías telemáticas.
Outras	O alumnado contará ao longo do período de preparación da materia co apoio do profesorado, ben a través de tutorías presenciais ou ben a través de tutorías telemáticas.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Estudo de casos/análises de situacións	O alumno deberá realizar e entregar unha serie de prácticas que serán entregadas, nas que se valorará tanto a resolución como a presentación, redacción e exposición das conclusións	20
Traballos e proxectos	Deberá elaborarse unha proposta de proxecto de I+D+i que se exporá públicamente.	60
Outras	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

Outros comentarios e segunda convocatoria

Oportunidades de avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación correspondentes coas convocatorias ordinaria (xuño) e extraordinaria (xullo). As datas dos exames e de entrega dos traballos fixaranse no calendario académico do Máster; no caso de que non apareza data de entrega de traballos, entenderase que o prazo termina o día anterior á data do examen.

No caso de que o alumno só supere algunha das partes, a cualificación desta parte conservárase durante as dúas oportunidades de avaliación.

Entenderase que un alumno non se presenta á materia cando non se presente ao examen, nin entregue parte algunha das actividades propostas nas datas fixadas.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Â

Bibliografía. Fontes de información

AENOR, UNE 166000, 2006, AENOR, MADRID

AENOR, UNE 166001, 2006, AENOR, MADRID

ECHEVARRÍA JADRAQUE, D., MANUAL PARA PROJECT MANAGERS: CÓMO GESTIONAR PROYECTOS CON ÉXITO, 2011, WOLTERS KLUWER, MADRID

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión/O04M006V01207

Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea/O04M006V01206

Sistemas Español e Galego de Innovación/O04M006V01203

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación/O04M006V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS**Financiamiento para la Creación y Crecimiento de la Empresa: Planificación, Análisis de Costes y Rentabilidad**

Asignatura	Financiamiento para la Creación y Crecimiento de la Empresa: Planificación, Análisis de Costes y Rentabilidad			
Código	004M006V01109			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación en Empresa			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Villanueva Villar, Mónica			
Profesorado	Barajas Alonso, Ángel Antonio Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descripción general	(*)Esta materia, de tres créditos ECTS, impártese dentro do módulo Creación de Empresas e ten unha relevancia especial dentro do Máster Oficial posto que vai permitir aos alumnos a posibilidade de ser quen de crear unha empresa cun coñecemento profundo da rendibilidade posible e asegurar a supervivencia futura			

Competencias de titulación

Carácter	A	Código	Competencias Específicas
	A1		Capacidad de organización y planificación
	A2		Capacidad para diseñar y poner en práctica los planes globales de la empresa, tanto estratégicos como operativos
	A3		Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes
	A4		Capacidad para la toma de decisiones
	A5		Capacidad para la resolución de problemas
	A6		Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio
	A7		Capacidad de análisis y vigilancia de los ambientes empresariales (contorno jurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8		Capacidad de adaptación a ambientes cambiantes
	A9		Capacidad de aprendizaje
	A10		Conocimiento del contexto institucional de la innovación empresarial
	A11		Capacidad de generar ideas, de ser creativo en cuanto a productos, servicios y procesos de la empresa
	A12		Capacidad para liderar equipos de trabajo
	A13		Capacidad de desarrollar la iniciativa emprendedora
	A14		Capacidad de comprender la importancia de la tecnología dentro de la empresa actual
	A15		Las competencias para diseñar e implantar modelos y sistemas de gestión de la calidad a distintos ámbitos y dimensiones de las empresas
	A16		Habilidad para el diseño y ejecución de planes de empresa y la puesta en marcha de nuevas iniciativas empresariales
	A17		Capacidad para identificar, valorar y gestionar las capacidades y el conocimiento organizacional

A18	Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes
A19	Capacidad para diseñar, implementar y gestionar proyectos innovadores
A20	Capacidad para identificar, desarrollar y crear oportunidades de mercado en las empresas a través de la gestión de la creatividad y la innovación
A21	Capacidad para aplicar, de forma oportuna, herramientas y metodologías de gestión de la innovación
A22	Capacidad para diseñar, presentar y gestionar proyectos europeos, buscar socios internacionales y ubicar adecuadamente los proyectos dentro de las estructuras y líneas de acción de la Unión Europea
A23	Capacidad para el establecimiento de redes y desarrollo de proyectos cooperativos en la Euroregión Galicia-Norte de Portugal
A24	Conocimiento de los instrumentos que permiten vigilar el entorno empresarial y tecnológico
A25	Capacidad para evaluar el impacto y oportunidades que pueda generar el entorno de las empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidad para trabajar en equipos interdisciplinarios
B2	Capacidad para trabajar en ambientes de presión
B3	Capacidad crítica y autocrítica
B4	Capacidad de comunicación, negociación y habilidad para la resolución de conflictos
B5	Capacidad de comunicación multicultural
B6	Capacidad de aplicar los conocimientos en la práctica
B7	Habilidad para trabajar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Manejo de herramientas financieras para la creación y desarrollo de la empresa.	saber hacer	A4 A10 A13 A16 A18 A20 A21 A24 A25 B6
Análisis de las formas de financiación.	saber	A4
Evaluación de la financiación en comparación con el *rendimiento obtenido de las inversiones.	saber hacer	A2 A3
Trabajar con riesgo financiero	saber hacer	A7
Realizar un diagnóstico económico-*financiero de una empresa.	saber hacer Saber estar /ser	A1 A4 A7 A17 B6
Elaborar planes financieros que aseguren la viabilidad de un proyecto de empresa.	saber hacer Saber estar /ser	A1 A2 A3 A4 A7 B2 B6

Contenidos

Tema

Tema 1: Análisis y selección de fuentes de financiación operativa	1. Tipo de necesidades financieras 2. Adecuada utilización de las diferentes fuentes de financiación 3. Análisis del funcionamiento y coste de las diferentes fuentes financieras.
Tema 2: Planificación Financiera	1. Planificación financiera a corto plazo 2. Planificación financiera a largo plazo.

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Prácticas de laboratorio	10	43	53
Sesión magistral	5	10	15
Pruebas de tipo test	1	6	7

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías	
	Descripción
Prácticas de laboratorio	Resolución de ejercicios y actividades
Sesión magistral	Exposición en el aula, por parte del profesor de los contenidos más relevantes y de mayor dificultad conceptual. Posibilidad de resolución y desarrollo de ejemplos prácticos con el objetivo de clarificar los conceptos teóricos.

Atención personalizada	
	Descripción
Prácticas de laboratorio	Aprendizaje colaborativa a través de un conjunto de tareas propuestas al alumnado, siguiendo su itinerario de aprendizaje.
	Atención a preguntas y dudas formuladas por el alumnado en el desarrollo de su trabajo en grupo así como en la elaboración de los ejercicios en la clase.

Evaluación		
	Descripción	Calificación
Prácticas de laboratorio	Ejercicio que el alumno debe entregar al profesor al finalizar la clase	80
Pruebas de tipo test	Relación de preguntas tipo test relacionadas con el temario.	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

Evaluación continua: El conjunto de criterios de evaluación arriba expuestos constituyen el sistema de evaluación continua. No obstante, aquellas personas que no puedan seguir dicta evaluación serán evaluados mediante un examen de todo el contenido de la materia que configurará el 100% de la nota y se realizará al finalizar el cuatrimestre.

*Examen de segunda convocatoria:

Se realizará un examen en el mes de julio para los que no superaran la materia por el sistemas anteriores. En este caso, la *calificación obtenida en el examen constituirá el 100% de la nota.

Fuentes de información
Pisón Fernández, I, Dirección Financiera, Pirámide, 1999
Cibrán Ferraz, P; Villanueva, M, Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos, Tórculo Edicións, 2005
Cirbrán Ferraz, P; Villanueva, M; Fernández, M.T, Planificación Financiera. Teoría y casos prácticos., Tórculo Edicións, 2008
López Lubián, F; García, P, Finanzas en el mundo corporativo, Mc Graw Hill, 2005
Contreras, I; Durbán, S; Palacín, M; Ruiz, R , Casos prácticos de finanzas corporativas, Mc Graw Hill, 1995

Recomendaciones

Otros comentarios
Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumnado en la materia y se concibe

flexible. En consecuencia, puede requerir ajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudieran surgir. Además, se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Emprendimiento: Valoración y Selección de Ideas de Negocio				
Asignatura	Emprendimiento: Valoración y Selección de Ideas de Negocio			
Código	O04M006V01110			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación en Empresa			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castellano			
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	Ferro Soto, Carlos Antonio			
Profesorado	Ferro Soto, Carlos Antonio Gómez Gras, José María			
Correo-e	cferro@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descripción general	(*)En esta materia preténdese que o alumnado coñeza técnicas de xeración de ideas e saiba elaborar un plan de empresas no que se desenvolva a idea de negocio xerada			

Competencias de titulación		
Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidad de organización y planificación
	A2	Capacidad para diseñar y poner en práctica los planes globales de la empresa, tanto estratégicos como operativos
	A3	Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes
	A4	Capacidad para la toma de decisiones
	A5	Capacidad para la resolución de problemas
	A6	Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio
	A7	Capacidad de análisis y vigilancia de los ambientes empresariales (contorno jurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidad de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidad de aprendizaje
	A10	Conocimiento del contexto institucional de la innovación empresarial
	A11	Capacidad de generar ideas, de ser creativo en cuanto a productos, servicios y procesos de la empresa
	A12	Capacidad para liderar equipos de trabajo
	A13	Capacidad de desarrollar la iniciativa emprendedora
	A14	Capacidad de comprender la importancia de la tecnología dentro de la empresa actual
	A15	Las competencias para diseñar e implantar modelos y sistemas de gestión de la calidad a distintos ámbitos y dimensiones de las empresas
	A16	Habilidad para el diseño y ejecución de planes de empresa y la puesta en marcha de nuevas iniciativas empresariales
	A17	Capacidad para identificar, valorar y gestionar las capacidades y el conocimiento organizacional
	A18	Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes
	A19	Capacidad para diseñar, implementar y gestionar proyectos innovadores

A20	Capacidad para identificar, desarrollar y crear oportunidades de mercado en las empresas a través de la gestión de la creatividad y la innovación
A21	Capacidad para aplicar, de forma oportuna, herramientas y metodologías de gestión de la innovación
A22	Capacidad para diseñar, presentar y gestionar proyectos europeos, buscar socios internacionales y ubicar adecuadamente los proyectos dentro de las estructuras y líneas de acción de la Unión Europea
A23	Capacidad para el establecimiento de redes y desarrollo de proyectos cooperativos en la Eurorregión Galicia-Norte de Portugal
A24	Conocimiento de los instrumentos que permiten vigilar el entorno empresarial y tecnológico
A25	Capacidad para evaluar el impacto y oportunidades que pueda generar el entorno de las empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidad para trabajar en equipos interdisciplinarios
B2	Capacidad para trabajar en ambientes de presión
B3	Capacidad crítica y autocrítica
B4	Capacidad de comunicación, negociación y habilidad para la resolución de conflictos
B5	Capacidad de comunicación multicultural
B6	Capacidad de aplicar los conocimientos en la práctica
B7	Habilidad para trabajar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidad de organización y planificación	saber hacer	A1
Habilidad en la búsqueda de información especializada y proveniente de distintas fuentes	saber hacer	A3
Capacidad para la toma de decisiones	saber hacer	A4
Capacidad para la transmisión de ideas y la defensa del propio criterio	saber hacer Saber estar /ser	A6
Capacidad de análisis y vigilancia de los ambientes empresariales (contorno jurídico, fiscal, social, institucional, etc.),	saber saber hacer	A7
Capacidad de adaptación a ambientes cambiantes	Saber estar /ser	A8
Capacidad de aprendizaje	Saber estar /ser	A9
Capacidad de generar ideas, de ser creativo en cuanto a productos, servicios y procesos de la empresa	saber saber hacer Saber estar /ser	A11
Capacidad para liderar equipos de trabajo	saber saber hacer Saber estar /ser	A12
Capacidad de desarrollar la iniciativa emprendedora	saber saber hacer Saber estar /ser	A13
Habilidad para el diseño y ejecución de planes de empresa y la puesta en marcha de nuevas iniciativas empresariales	saber saber hacer	A16
Capacidad para identificar, valorar y gestionar las capacidades y el conocimiento organizacional	saber saber hacer	A17
Capacidad para reconocer situaciones que necesiten del asesoramiento de expertos (asesores financieros, fiscales, juristas, etc.) así como capacidad para seleccionarlos e interpretar sus dictámenes	saber hacer	A18
Capacidad para aplicar, de forma oportuna, herramientas y metodologías de gestión de la innovación	saber hacer	A21

Capacidad para diseñar, presentar y gestionar proyectos europeos, buscar socios internacionales y ubicar adecuadamente los proyectos dentro de las estructuras y líneas de acción de la Unión Europea	saber hacer	A22
Conocimiento de los instrumentos que permiten vigilar el entorno empresarial y tecnológico	saber saber hacer	A24
La capacidad para trabajar en equipos interdisciplinares	Saber estar /ser	B1
La capacidad crítica y autocrítica	Saber estar /ser	B3
La capacidad de comunicación, negociación y habilidad para la resolución de conflictos	Saber estar /ser	B4
La capacidad de comunicación multicultural	Saber estar /ser	B5
Habilidad para trabajar de forma autónoma.	Saber estar /ser	B7

Contenidos

Tema

Proceso de generación de ideas de negocio	• Perfil del emprendedor • Generación de ideas: Técnicas y metodologías de creatividad • Maduración de ideas de negocio • Descripción de ideas de negocio a través del Modelo de Negocios Canvas
Plan de empresas	• Planificación de actividades iniciales • Recursos necesarios • Modelo de Negocios Canvas • Funciones del plan de negocios • Estructura y desarrollo del plan de negocios • Preparación de un plan de negocios
Estrategia	• Estrategia competitiva para el modelo de negocio • Estrategia emprendedora • Implementación de la estrategia emprendedora

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión magistral	10	0	10
Trabajos de aula	5	4	9
Proyectos	0	55	55
Pruebas de tipo test	1	0	1

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

	Descripción
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Trabajos de aula	El estudiante desarrolla ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del profesor. Puede estar vinculado su desarrollo con actividades autónomas del estudiante.
Proyectos	Realización de actividades que permiten la cooperación de varias asignaturas y enfrentan a los alumnos, trabajando en equipo, a problemas abiertos. Permiten entrenar, entre otras, las capacidades de aprendizaje en cooperación, de liderazgo, de organización, de comunicación y de fortalecimiento de las relaciones personales.

Atención personalizada

	Descripción
Proyectos	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/ desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje.
Trabajos de aula	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/ desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje.

Evaluación		
	Descripción	Calificación
Proyectos	Elaboración y presentación de un modelo de negocio	70
Trabajos de aula	El estudiante desarrolla ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del profesor. Puede estar vinculado su desarrollo con actividades autónomas del estudiante.	10
Pruebas de tipo test	Preguntas tipo test sobre contenidos teórico prácticos impartidos	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

Ha de alcanzarse una nota mínima de 5 tanto en el trabajo (modelo de negocio) como en el examen tipo test en cada 'oportunidad' (diciembre y julio) para aprobar en esa oportunidad. De no ser así, figurará una nota de 'suspense'.

El trabajo aprobado se guarda para ambas 'oportunidades' dentro del mismo curso académico

El examen tipo test **no** se guarda de una oportunidad a otra

Aspectos a valorar del modelo de negocio:

- o Originalidad de la idea
- o Cuidado en la presentación
- o Redacción y ortografía
- o Esquema/índice
- o Contenido
- o Conclusiones
- o Bibliografía/fuentes
- o Lienzo

Fuentes de información

, <http://www.redepyme.com>, ,

, <http://www.womanemprende.org>, ,

, <http://www.bicgalicia.es>, ,

, <http://www.plandeempresa.com/>, ,

, <http://servicios.ipyme.org/planempresa/>, ,

VELASCO, F., Aprender a elaborar un plan de negocio, Ediciones Paidós Iberica, S.A, 2007

GONZÁLEZ DOMÍNGUEZ, F.J, Creación de Empresas. Guía para el desarrollo de iniciativas empresariales, Pirámide, 2003

GÓMEZ GRAS, J.M., et. al., Manual para la creación de empresas por universitarios, UMH: Observatorio Ocupacional, 2002

GÓMEZ GRAS, J.M., Estrategia para la competitividad de las PYMES. Especial referencia al proceso de creación de empresa. , McGraw-Hill., 1997

MATEO DUEÑAS R., SAGARRA PORTA R., Creación de Empresas. Teoría y Práctica, Editorial Mc Graw Hill, Madr, 2004

JIMÉNEZ QUINTERO, JA, Dirección estratégica y viabilidad de empresas. Aplicaciones prácticas, Madrid: Pirámide, 2005

JIMÉNEZ QUINTERO, JA, Dirección estratégica y viabilidad de empresas, Madrid: Pirámide, 2005

GIL, M.A.; GINER, F., Cómo crear y hacer funcionar una empresa. Conceptos e instrumentos, ESIC, Madrid., 2003

Recomendaciones

Otros comentarios

Se recomienda tener conocimientos básicos de finanzas para la realización del proyecto

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo Fin de Máster**

Asignatura	Traballo Fin de Máster			
Código	004M006V01111			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	14	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Blanco Cerradelo, Lidia			
Profesorado	Blanco Cerradelo, Lidia			
Correo-e	lyblanco@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición general	O traballo fin de máster supón a realización dun proxecto, memoria ou estudo no que se apliquen e desenvolvan os coñecementos adquiridos no Máster e as competencias xerais asociadas á titulación. O alumnado realizará un traballo de investigación, desenvolvemento e documentación para profundar nos contidos dun conxunto de materias do máster, ou ben para propor novo coñecemento nas áreas temáticas do máster.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
	A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación

A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Habilidade na procura, selección e valoración da información	saber facer Saber estar / ser	A1 A3
Capacidade para tratar e empregar a información coa que afrontar novos problemas empresariais	saber saber facer Saber estar / ser	A7 A14 A24 B7
Planificar situacións, tarefas e traballo	saber facer	A1
Resolver problemas cuxa solución non deriva da aplicación dun procedemento estandarizado	Saber estar / ser	B3 B7
Achegar solucións orixinais	saber facer	A11 A20
Actitude emprendedora e positiva fronte a problemas novos	Saber estar / ser	A13 A20
Capacidade de construír un texto escrito ou unha exposición oral de forma comprensíbel e organizada	saber facer	A1 B7
Transmitir a información adecuadamente	Saber estar / ser	A6
Ter unha actitude crítica que permita emitir xuízos argumentados e defendelos con rigor e tolerancia	Saber estar / ser	B3
Integrar os coñecementos asimilados sobre as diversas disciplinas impartidas durante todo o posgrao en un único traballo	saber saber facer Saber estar / ser	A9 B6
Desenvolvemento das habilidades críticas, analíticas e creativas da/o alumna/o ao adaptar solucións e métodos estudados teoricamente a problemas reais	saber facer Saber estar / ser	B3 B6
Comprender as relacións entre técnicas, métodos e ferramentas aprendidos, para a súa utilización na planificación, xestión e execución sistemática dun proxecto	saber Saber estar / ser	A9 B7

Contidos

Tema

1. Requisitos que debe reunir o tema escollido	1. Debe responder a un problema, necesidade ou oportunidade de negocio relacionado coa creación e/ou dirección de empresas, e/ou coa xestión da innovación, a tecnoloxía e/ou a calidade. 2. Deberá ter unha entidade suficiente, é dicir, o problema a tratar será o suficientemente complexo. 3. É desexable que o tema escollido garde relación co labor desenvolvido ou problemáticas abordadas durante o período de prácticas, a fin de obter as maiores sinerxías e aproveitamento de ambas actividades do Máster. Se ben a orientación do Máster é eminentemente profesionalizadora, pode acontecer que o traballo asignado ao alumnado no período de prácticas tivese un carácter máis académico-investigador do que estritamente profesional, sobre todo cando as prácticas se realicen en centros de innovación e tecnolóxicos do sistema galego de innovación, dada a diversidade de necesidades de recursos humanos destes centros. Esa especificidade será contemplada no tipo de proxecto de Máster e nos seus procesos de avaliación.
2. Contidos básicos a desenvolver	1. Definición do problema ou obxecto de investigación. 2. Estruturación do traballo. 3. Fundamentos teóricos. 4. Análise empírica, empregando fontes de datos secundarias e/ou primarias. 5. Análise e interpretación de resultados. 6. Redacción e presentación do traballo con criterios académicos no que atinxe a linguaxe, citas, referencias bibliográficas, etc. 7. Exposición e defensa oral do traballo. 8. Desde o punto de vista formal o traballo deberá incluír un índice paxinado, un resumo e as referencias bibliográficas. A extensión máxima do TFM será de 80 páxinas, sen incluír os anexos. Non obstante, cando o tipo de traballo así o aconselle (Plan de empresa,...), o/a alumno/a e o/a titor/a poderán solicitar á Coordinación do Máster a ampliación deste límite. Se o desenvolvemento teórico do traballo ten, a xuízo do tribunal, a suficiente entidade e calidade, poderíase prescindir de análise empírica.

3. Procedemento a seguir para a asignación de tema e titor

- Á hora de solicitar un tema para o TFM, o/a alumno/a pode optar por un dos incluídos na listaxe publicada pola Coordinación de Máster ou propor un tema non incluído na devandita listaxe. En calquera dos dous casos, o tema proposto contará coa aceptación do titor ou titora.

- O/a alumno/a ten a posibilidade de asociar o seu tema ás prácticas que estea a realizar. Para iso deberá propór á empresa ou institución correspondente a realización dun traballo sobre a propia entidade ou sobre o sector no que se atopa. A entidade debe aceptar a realización de dito traballo e o/a alumna/o deberá comunicalo á Coordinación do Máster.

- O/a alumno/a empregará o Formulario de solicitude de elaboración do TFM, para transmitir a súa proposta de solicitude de tema e titor/a. A solicitude entregárase ante a Coordinación do Máster.

Prazo para a entrega do Formulario de solicitude de elaboración do TFM: Existen dúas posibles datas límite:

- a. 30 de xuño
- b. 30 de setembro

- Poderán ser titores ou cotitores todos os docentes do Máster pertencentes á Universidade de Vigo. Ningún/a titor/a poderá titorizar máis de catro proxectos de nova asignación por curso académico.

- A coordinación do Máster poderá autorizar a existencia de cotitores ou cotitoras non docentes do Máster e/ou non pertencentes á Universidade de Vigo.

- A Comisión Académica do Máster será a encargada de aprobar a asignación de temas e titores ao alumnado dentro do mes seguinte á finalización do prazo para a presentación das solicitudes.

- A asignación dun titor ou titora académica e a proposta do TFM será válida para todo o curso académico en que se atopa matriculado cada estudante. Os posibles cambios de titor/a dun curso a outro deben contar co visto e prace de ambos titores, o anterior e o/a novo/a. O cambio de titor/a implicará necesariamente cambio de tema.

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Proxectos	3	321	324
Presentacións/exposicións	1	25	26

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Proxectos	O traballo fin de máster supón a realización dun proxecto, memoria ou estudo no que se apliquen e desenvolvan os coñecementos adquiridos no Máster e as competencias xerais asociadas á titulación. O alumnado realizará un traballo de investigación, desenvolvemento e documentación para profundar nos contidos dun conxunto de materias do máster, ou ben para propor novo coñecemento nas áreas temáticas do máster.
Presentacións/exposicións	O proxecto debe ser presentado e defendido ante un tribunal que se encargará da súa valoración.

Atención personalizada

Descrición

Presentacións/exposicións 1. Os Traballos Fin de Máster serán titorizados por un ou dous titores.

2. Poderán ser titores ou cotitores todos os docentes do Máster pertencentes á Universidade de Vigo, así como outros docentes da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo (aínda que non impartan docencia no Máster).

A coordinación do Máster poderá autorizar a existencia de cotitores ou cotitoras non docentes da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo e/ou non pertencentes á Universidade de Vigo.

3. A función dos titores consistirá en orientar ao alumnado durante a realización do Traballo, supervisalo e velar polo cumprimento dos obxectivos fixados.

4. O/a titor/a dun Traballo de Fin de Master non poderá ser membro da Comisión Avaliadora que o cualifique.

5. Os/as titores/as deberán propór temas de traballo con calidade suficiente e establecer as liñas mestras que deben ser verificábeis de forma práctica.

6. Os/as titores/as terán que facilitar ao alumnado as orientacións adecuadas ante os problemas que xurdan no desenvolvemento do proxecto. Isto non implica que o/a director/a ou titor/a do proxecto deba resolver os problemas se non que deberá mostrarlle as ferramentas a empregar e auxiliálo na resolución.

7. O/a titor/a supervisará a realización do proxecto, a calidade dos seus contidos, e que se desenvolva de acordo coas presentes normas.

8. Avaliará o traballo realizado polo alumnado cumprimentando o Formulario correspondente.

9. En xeral ningún director poderá dirixir máis de 4 proxectos de nova asignación por curso académico.

Proxectos

1. Os Traballos Fin de Máster serán titorizados por un ou dous titores.

2. Poderán ser titores ou cotitores todos os docentes do Máster pertencentes á Universidade de Vigo, así como outros docentes da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo (aínda que non impartan docencia no Máster).

A coordinación do Máster poderá autorizar a existencia de cotitores ou cotitoras non docentes da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo e/ou non pertencentes á Universidade de Vigo.

3. A función dos titores consistirá en orientar ao alumnado durante a realización do Traballo, supervisalo e velar polo cumprimento dos obxectivos fixados.

4. O/a titor/a dun Traballo de Fin de Master non poderá ser membro da Comisión Avaliadora que o cualifique.

5. Os/as titores/as deberán propór temas de traballo con calidade suficiente e establecer as liñas mestras que deben ser verificábeis de forma práctica.

6. Os/as titores/as terán que facilitar ao alumnado as orientacións adecuadas ante os problemas que xurdan no desenvolvemento do proxecto. Isto non implica que o/a director/a ou titor/a do proxecto deba resolver os problemas se non que deberá mostrarlle as ferramentas a empregar e auxiliálo na resolución.

7. O/a titor/a supervisará a realización do proxecto, a calidade dos seus contidos, e que se desenvolva de acordo coas presentes normas.

8. Avaliará o traballo realizado polo alumnado cumprimentando o Formulario correspondente.

9. En xeral ningún director poderá dirixir máis de 4 proxectos de nova asignación por curso académico.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa pública do traballo	20
	Valorarase a presentación do traballo	
Proxectos	Valorarase o contido do traballo	80
	Valorarase o interese dos resultados	

Procedemento a seguir para a defensa pública do Traballo

1. Para a superación desta materia é imprescindible a súa defensa pública ante un tribunal.
2. Para realizar dita defensa **é imprescindible ter superado a totalidade das restantes materias do Máster.**
3. A defensa pública poderá realizarse en dúas datas correspondentes coa convocatoria ordinaria do primeiro cuatrimestre e coa convocatoria extraordinaria de xullo. Estas datas fixaranse no horario do curso académico correspondente.
4. O/a alumno/a presentará ante a Coordinación do Máster, **20 días antes da data de defensa**, tres exemplares do TFM, debidamente encadernados e presentados. Tamén presentará o proxecto en formato electrónico, debendo subir o ficheiro á plataforma de teledocencia Faitic. Pola súa parte, o titor/a asinará e presentará á Coordinación do Máster o formulario **Aprobación do/a titor/a para a defensa do TFM.**

5. Composición das comisións avaliadoras:

As Comisións Avaliadoras estarán compostas por tres membros, dos cales un deles poderá ser un profesional do sector ou empresa relacionado co tema do traballo e os dous membros restantes serán profesores doutores, garantindo a avaliación multidisciplinar dos proxectos presentados. En calquera caso, o/a titor/a ou titores do TFM non poderán formar parte da Comisión Avaliadora.

6. Citación para a defensa:

A Coordinación do Máster notificará a cada alumna/o a través de correo electrónico o lugar, día e hora fixados para a defensa do seu TFM, ao menos con **sete días naturais de antelación** respecto da data sinalada para a defensa. A Coordinación do Máster fará público o calendario completo de defensas.

7. Defensa pública:

- a) A defensa do TFM será realizada polo/a alumno/a en sesión pública, mediante a exposición oral do seu contido, principais resultados e conclusións acadadas, durante un tempo máximo de 15 minutos.
- b) A continuación, o/a alumno/a responderá ás preguntas e aclaracións que formulen os membros da Comisión Avaliadora.
- c) A Comisión Avaliadora deliberará sobre a cualificación a porta pechada.

8. Cualificación:

A cualificación outorgarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión dun decimal:

0 - 4,9: Suspenso.

5,0 - 6,9: Aprobado.

7,0 - 8,9: Notable.

9,0 - 10: Sobresáinte.

O **80%** da cualificación corresponderá ao **traballo**, mentres que o **20%** restante corresponderá á **defensa pública**.

Cada Comisión Avaliadora poderá propor a concesión motivada da mención de "Matrícula de Honra" a TFM que fosen avaliados e que obtivesen unha cualificación igual ou superior a 9. A Coordinación do Máster, oídos os presidentes das Comisións Avaliadoras, decidirá sobre a asignación destas mencións.

A Comisión Avaliadora deberá cubrir e asinar a **Acta de cualificación do TFM**.

En caso de suspenso, a Comisión deberá emitir un informe razoado que recolla as principais deficiencias do TFM. Dito informe farase chegar ao/á alumno/a **no prazo máximo de 15 días** desde a defensa pública do traballo. Se o/a alumno/a volta presentar o mesmo TFM nunha posterior convocatoria, deberá achegar un informe explicando o xeito como se emendaron as deficiencias apuntadas pola Comisión.

Bibliografía. Fontes de información

Recursos para a elaboración do traballo:

- Artigos e revisións en revistas e libros especializados no tema escollido. Permitirán obter unha visión xeral do

coñecemento nese campo.

- Fontes secundarias sobre o tema, empresas ou sectores concretos que se analicen.
- Fontes de datos e información primaria, sobre o sector empresarial analizado e/ou a empresa ou empresas obxecto de análise.

Algunha bibliografía útil para o desenvolvemento metodolóxico do traballo:

Icart Isern, MT; Fuentelsaz Gallego, C; Pulpón Segura, A. (2001). *Elaboración y presentación de un proyecto de investigación y una tesina*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.

Thiéart, R.-A. (ed.) (2001). *Doing Management Research. A Comprehensive Guide*. London: SAGE Publications (English translation of Méthodes de Recherche en Management. Paris : Dunod).

Recomendacións

Otros comentarios

Para realizar a defensa pública do TFM ante o tribunal é imprescindible ter superado a totalidade das restantes materias do máster

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas en Empresas ou Organizacións de Soporte para a Investigación e Innovación**

Asignatura	Prácticas en Empresas ou Organizacións de Soporte para a Investigación e Innovación			
Código	O04M006V01112			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	16	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Blanco Cerradelo, Lidia			
Profesorado	Blanco Cerradelo, Lidia			
Correo-e	lyblanco@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descripción general	O obxectivo xeral desta materia é achegar o estudante á realidade laboral e contribuír a facilitar a súa inserción profesional a través dun período nunha empresa ou nun centro de innovación ou tecnolóxico. O contido da materia consiste nunha estancia dirixida co fin de realizar tarefas específicas relacionadas co ámbito profesional da xestión empresarial e/ou da concreta xestión da innovación, da tecnoloxía e/ou da calidade. Esta estancia nunha empresa ou organización de soporte á investigación e innovación (centros de innovación, centros tecnolóxicos, parque tecnolóxico, etc.) proporcionará ao alumno/a unha oportunidade para: - Adquirir unha experiencia tutelada no ámbito profesional que lle permita desenvolver unha metodoloxía e hábitos de traballo. - Valorar e avaliar a realidade laboral e profesional. - Observar as responsabilidades das/os directivos/as e a complexidade da actividade empresarial. - Identificar as características constitutivas dunha organización. - Contrastar os coñecementos teórico-prácticos adquiridos coa práctica empresarial e organizativa (entender as cuestións relativas ás funcións organizativas, ao entorno, á cultura organizativa, á problemática do sector, etc. e vinculalas co coñecemento adquirido). - Realizar traballos na organización que poñan a proba a súa capacidade crítica e reflexiva. - Tomar decisións e pór en práctica a capacidade de análise e síntese na resolución de problemas prácticos na organización. - Analizar e estruturar problemas das organizacións e deseñar solucións. - Entender as tecnoloxías (existentes e futuras) vencelladas coas organizacións nas que participan e entender o seu impacto para futuros ou novos mercados. - Vincular a enxeñaría cos coñecementos de xestión empresarial.			

Competencias de titulación

Carácter	A	Código	Competencias Específicas
	A1		Capacidade de organización e planificación
	A2		Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3		Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4		Capacidade para a toma de decisións
	A5		Capacidade para a resolución de problemas
	A6		Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7		Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)

A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
A9	Capacidade de aprendizaxe
A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidade de análise crítica e síntese.	Saber estar / ser	B3 B6
Capacidade para organizar e planificar.	Saber estar / ser	A1 A4 A5 B6
Capacidade para transmitir e usar adecuadamente termos científico-técnicos.	saber facer Saber estar / ser	B4 B6
Capacidade de comunicación oral e escrita.	Saber estar / ser	B4 B5
Toma de decisións.	Saber estar / ser	A4 A5 A17 B6

Capacidade de traballo en equipos de carácter multidisciplinar.	Saber estar / ser	A8
Capacidade para comunicarse con expertos de outras áreas.		B1
Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na súa mesma materia.		B2
		B4
		B5
Habilidades nas relacións interpersoais.	Saber estar / ser	A8
		A9
		B1
		B2
		B4
		B5
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.	Saber estar / ser	A5
		B6
Habilidade para traballar de forma autónoma.	Saber estar / ser	A9
		B6
		B7
Adaptación a novas situacións.	Saber estar / ser	A8
		B2
Creatividade, iniciativa e espírito empresarial	Saber estar / ser	B6
Compromiso ético	Saber estar / ser	B3
Escoita activa	Saber estar / ser	A8
		B1
		B4
Asertividade	Saber estar / ser	B4

Contidos

Tema

Actividades de observación.	Nos primeiros días, realizarase un período de aclimatación inicial, a través dunha fase de observación que permitirá ter un coñecemento xeral da organización. Nese período os alumnos e alumnas deberán ter adquirido: a) Un coñecemento da institución ou empresa na que leven a cabo as prácticas e do seu funcionamento. Este coñecemento será froito dunha análise crítica da institución. b) Unha aprendizaxe do proceso de traballo sistemático na organización.
Período de actuación dirixida	O/a alumno/a deberá empezar a colaborar e participar máis activamente na marcha da organización, integrándose en actividades diversas dentro da organización.
Período de actuación autónoma	O/a alumno/a deberá participar, decidir (ou mesmo liderar) o deseño, dirección, xestión e/ou comercialización de proxectos na organización.

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Prácticas externas	0	400	400

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

Descrición

Prácticas externas	O alumnado realizará as súas prácticas nunha empresa ou nunha organización de soporte á investigación e innovación ao longo do último cuatrimestre académico. Procedemento de asignación de institucións de prácticas a alumnos/as: - Ao finalizar o primeiro curso do Máster, os alumnos e alumnas interesados en realizar as prácticas deberán comunicarllo á coordinadora do Máster. - As prácticas en empresas e institucións serán asignadas aos estudantes que así o solicitasen. Os criterios de adxudicación atenderán ao perfil fixado pola empresa, ao rendemento académico, e na medida do posíbel, ás preferencias manifestadas polos estudantes. Cada alumno/a terá asignado un profesional tutor na empresa, que se encargará da súa supervisión.
--------------------	---

Atención personalizada

Descripción
Prácticas externas O alumnado recibe unha atención personalizada e reunións de seguimento co/a tutor/a responsábel da institución ou empresa.

Avaliación

	Descripción	Calificación
Prácticas externas	A empresa ou institución de prácticas (a través do tutor responsábel das prácticas) elaborará un 100 informe de avaliación do estudante e entregaráo á dirección do Mestrado ao finalizar o período de prácticas. Este informe conterá, entre outros a súa valoración acerca de: - Asistencia do/a alumno/a á empresa ou institución - Adquisición dos coñecementos - Grao de implicación nas actividades	

Otros comentarios y segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Algunhas referencias bibliográficas que poden servir de guía para o mellor aproveitamento das prácticas en organizacións públicas e privadas:

- García, J.; Pastor, M. S. (1999): «Guía para una buena práctica de las prácticas en empresas», en Guía de las empresas que ofrecen empleo, Fundación Universidad-Empresa, Madrid.
- Â Hofstadt Román, C.J. van-der; Gómez Gras, J.M. (2006): Competencias y habilidades personales para universitarios, Ed Díaz de Santos, Madrid.
- Â Requena, F. (1991): Redes sociales y mercado de trabajo, CIS, Madrid.
- Â Sáenz de Miera, A.; García Delgado, J.; Maldonado Pérez, J.L: (2002): Informe de evaluación de la calidad de las prácticas en empresas: Abril 2002,; Universidad Antonio de Nebrija, Madrid.

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Comercialización e Desenvolvemento de Novos Produtos/O04M006V01208
 Creación de Empresas de Base Tecnolóxica/O04M006V01202
 Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación/O04M006V01201
 Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos I+D+i/O04M006V01108
 Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión/O04M006V01207
 Economía de Redes: a Euro-rexión Galicia-Norte de Portugal/O04M006V01106
 Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio/O04M006V01110
 Financiamento para a Creación e Crecemento da Empresa: Planificación, Análise de Custos e Rendabilidade/O04M006V01109
 Xestión dos Recursos Humanos para a Innovación e a Mellora Continua/O04M006V01209
 Xestión Medioambiental, da Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión de Calidade/O04M006V01204
 Habilidades Directivas/O04M006V01107
 Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas/O04M006V01205

Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzados/O04M006V01104
Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea/O04M006V01206
Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento/O04M006V01101
Sistema de Información Financeira para a Empresa/O04M006V01102
Sistemas Español e Galego de Innovación/O04M006V01203
Temas Avanzados en Control de Xestión/O04M006V01103
Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións/O04M006V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación**

Asignatura	Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación			
Código	O04M006V01201			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	4	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dereito privado Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Menor Conde, Sara Tobio Rivas, Ana María Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	(*)Análisis desde la perspectiva de derecho mercantil y de la fiscalidad aplicada de las creación,dirección e innovación de la empresa			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores

A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes	saber saber facer	A3
Capacidade para a toma de decisións	saber saber facer	A4
Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)	saber saber facer	A7
Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial	saber saber facer	A10
Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames	saber	A18
Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación	saber saber facer	A21
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica	saber facer	B6

Contidos

Tema	
Bloque 1: CADRO LEGISLATIVO NA CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN DA EMPRESA.	Parte I: O EMPRESARIO INDIVIDUAL E SOCIAL. AS SOCIEDADES MERCANTIS 1. Introducción 2. Elementos a valorar na escolla da forma xurídica 3. A figura do empresario 4. Diferenzas que existen entre unha sociedade mercantil e unha persoa física á hora de crear unha empresa 5. Diferenzas entre unha comunidade de bens, fronte a unha sociedade mercantil 6. Trámites para a creación dunha sociedade 7. As distintas formas xurídicas 8. Análise comparativa das principais formas xurídicas Parte II: PROPIEDAD INDUSTRIAL 9. Introducción ao estudo da propiedade industrial. 10. A patente e o modelo de utilidade 11. Deseño industrial. Outros dereitos sobre creacións industriais 12. A marca e outros signos distintivos.

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Estudos/actividades previos	0	5	5
Sesión maxistral	25	0	25
Probas de tipo test	2	20	22
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	20	23
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Busca e lectura (por parte do alumno e previamente ás clases) das actividades que se formulen. Participación en clase
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Durante as prácticas preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.
Estudos/actividades previos	Durante as prácticas preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

Descrición	Calificación
------------	--------------

Probas de tipo test	Proba con preguntas cerradas con varias alternativas de resposta. O alumno debe 10 seleccionar unha de entre o número de posibilidades ofrecidas. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Proba práctica de exercicios sobre o contido da materia. É necesario obter una 10 puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de tarefas durante o curso. E necesario obter una puntuación mínima 80 de 5 puntos sobre 10

Otros comentarios y segunda convocatoria

Oportunidades de avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación correspondentes coas convocatorias ordinaria (xaneiro) e extraordinaria (xullo). As datas dos exames e de entrega dos traballos fixaranse no calendario académico do Máster; no caso de que non apareza data de entrega de traballos, entenderase que o prazo termina o día anterior á data do examen.

No caso de que o alumno só supere unha das partes, a cualificación desta parte conservárase durante as dúas oportunidades de avaliación.

Entenderase que un alumno non se presenta á materia cando non se presente ao examen, nin entregue parte algunha das actividades propostas nas datas fixadas.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

PARTE I: CADRO LEXISLATIVO

ALONSO ESPINOSA, F.J., la Ley 27/1999, de 16 de julio, de Cooperativas, Comares, 2001.

BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, A., Apuntes de Derecho mercantil: Derecho mercantil, Derecho de la competencia y propiedad industrial, Thomson-Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), última edición

BROSETA PONT, M. / MARTÍNEZ SANZ, F., Manual de Derecho Mercantil, II tomos, Tecnos, Madrid, última edición.

Código de Comercio y Legislación mercantil especial, calquera editorial, última edición.

FERNÁNDEZ RUIZ, J.L., Elementos de Derecho mercantil, Deusto, última edición

FERNÁNDEZ-NÓVOA, C / OTERO LASTES, J. M. / BOTANA AGRA, M., Manual de Propiedad Industrial, Marcial Pons, Madrid, 2009.

GÓMEZ SEGADÉ / BOTANA AGRA / FERNÁNDEZ-ALBOR / TATO PLAZA (Coords.), Estudios sobre la Ley de Cooperativas de Galicia, Xunta de Galicia, 1999

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. (coord.), Derecho Mercantil, II tomos, Ariel, Barcelona, última edición.

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G.J., (coord.) Nociones de Derecho mercantil, Marcial Pons

Legislación de cooperativas en Galicia, Edicións Tórculo, 2002.

LLOBREGAT HURTADO, Mª L., Temas de propiedad industrial, MENÉNDEZ MENÉNDEZ, A. (dir), Lecciones de Derecho Mercantil, Thomson-Civitas, Madrid, última edición.

MORILLAS JARILLO, M^a.J. / FELIÚ REY, M.I., Curso de Cooperativas, tecnos, 2ª edición.

PÉREZ DE LA CRUZ BLANCO, A., Derecho de la propiedad industrial, intelectual y de la competencia, Marcial Pons, Madrid, última edición.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación de Empresas de Base Tecnológica**

Asignatura	Creación de Empresas de Base Tecnológica			
Código	004M006V01202			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Blanco Cerradelo, Lidia			
Profesorado	Blanco Cerradelo, Lidia Palacios Fernández, Miguel			
Correo-e	lyblanco@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descripción general	A creación de empresas de base tecnolóxica asume especial importancia para o desenvolvemento económico e social dos países, sobre todo pola súa capacidade de xerar emprego e riqueza. A flexibilidade de actuación, que normalmente caracteriza este tipo de empresas, facilita a súa adaptabilidade ás necesidades do mercado e o xurdimento de innovacións, vía desenvolvemento de novos produtos, servizos e procesos. A través da materia Creación de Empresas de Base tecnolóxica preténdese dotar ao alumnado de cualificacións técnicas e prácticas e de instrumentos de xestión e marketing, de modo a que estes sexan capaces de crear e /ou asesorar EBT, diagnosticando os seus problemas e auxiliando na procura activa de solucións para a resolución dos mesmos.			

Competencias de titulación

Carácter	A	Código	Competencias Específicas
	A1		Capacidade de organización e planificación
	A2		Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3		Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4		Capacidade para a toma de decisións
	A5		Capacidade para a resolución de problemas
	A6		Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7		Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8		Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9		Capacidade de aprendizaxe
	A10		Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11		Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12		Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13		Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14		Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15		As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16		Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17		Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional

A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os conceptos de emprendemento, empresa de base tecnolóxica e empresas gacelas e as tendencias ao respecto	saber	A9 B6
Identificar motores do éxito de empresas de base tecnolóxica	saber saber facer	A11 A13 A17 A20 A25
Adquirir habilidades básicas de planificación e identificación de deficiencias na creación de empresas de base tecnolóxica	saber saber facer	A3 A4
Comprender o funcionamento dos distintos axentes sociais implicados na creación de empresas de base tecnolóxica	saber saber facer	A14
Identificar elementos xeradores de vantaxes competitivas en empresas de base tecnolóxica e as estratexias asociadas	saber saber facer	A3 A7 A21 A24
Valorar a importancia de distintos elementos nunha empresa de base tecnolóxica. En concreto: equipo, vendas, plano de negocio, propiedade intelectual e investidores	saber saber facer	A5 A12 B6
Comprender que é o elevator speech (discurso do elevador) e practicalo	saber Saber estar / ser	A6 A8 B1 B2 B7
Entender os apoios dos distintos axentes sociais en España	saber Saber estar / ser	A10 A22

Contidos

Tema

Introducción á creación de empresas de base tecnolóxica

A oportunidade de negocio. Mercado, estratexia, innovación e vantaxes competitivas

Marketing e vendas: o cliente e o discurso do elevador

A propiedade intelectual

O equipo emprendedor e o recrutamento

Os investidores, tipos e motivacións

Algúns apoios á creación de empresas tecnolóxicas en España

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	11	33	44
Presentacións/exposicións	3	9	12
Probas de tipo test	1	2	3
Traballos e proxectos	0	16	16

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases maxistrais con utilización de recursos audiovisuais e informáticos, charlas de expertos e presentación de traballos polo alumnado
Presentacións/exposicións	Práctica da discurso do elevador

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Para a realización dos traballos, probas e exposicións contarase coa tutela do coordinador da materia
Presentacións/exposicións	Para a realización dos traballos, probas e exposicións contarase coa tutela do coordinador da materia
Probas de tipo test	Para a realización dos traballos, probas e exposicións contarase coa tutela do coordinador da materia
Traballos e proxectos	Para a realización dos traballos, probas e exposicións contarase coa tutela do coordinador da materia

Avaliación

	Descrición	Calificación
Probas de tipo test	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20
Traballos e proxectos	Elaboración de traballos, lectura e comentario de documentos, resolución de problemas extraídos de entornos reais, participación e controbuicións realizadas en clase, outras actividades de análise	80

Otros comentarios y segunda convocatoria

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

ANCES (2008). Guía de empresas innovadoras de base tecnolóxica.

(<http://upoemprende.upo.es/media/upload/2012/11/12/Guia%20de%20empresas%20EIBT.pdf>)

BLANCO, F. J., (2013). Los Viveros de Empresas (Madrid).

(<http://avie.es/wp-content/uploads/2013/03/economistas-LOS-VIVEROS-DEEMPRESAS-Francisco-Jos%C3%A9-Blanco-Jim%C3%A9nez.pdf>)

FRACTUS. COTEC (2001). "Creación de empresas de base tecnológica y desarrollo territorial". Encuentros empresariales COTEC nº 7. Madrid.

BUENO CAMPOS, E. (coord.). Factores de éxito en los procesos de creación de empresas de base tecnológica. Revista Economía Industrial

DÍAZ SÁNCHEZ, E., SOUTO PÉREZ, J.E. e TEJEIRO KOLLER, M.R. (2013). NEBTS 3; Caracterización, necesidades y evolución en un período de crecimiento y en otro de ralentización y recesión económica (2004-2012). Instrumentos financieros, trámites y directorio de empresas. Coruña: Netbiblio.

SIMON ELORZ, K. (coord.) (2003). La creación de empresas de base tecnológica. Una experiencia práctica. CEIN-ANCES. (<http://personales.upv.es/arodrigu/IDI/Ances.pdf>)

PALACIOS M., DEL VAL T. y CASANUEVA C. (2005). Nuevas empresas de base tecnológica y business angels. (<http://www.madrimasd.org/revista/revista31/aula/aula2.asp>)

<https://www.cdti.es>

<http://www.eibt.es/>

<http://www.eibt-sudoe.eu/?lang=es>

<http://www.enisa.es>

<http://www.mapadelemprendimiento.es>

<http://www.idi.mineco.gob.es>

<http://www.minetur.gob.es>

Recomendaciones

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio/O04M006V01110

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas Español e Galego de Innovación**

Asignatura	Sistemas Español e Galego de Innovación			
Código	O04M006V01203			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	López Lozano, María Ángeles			
Profesorado	López Lozano, María Ángeles			
Correo-e	dirottri@uvigo.es			
Web	http://faiitc.uvigo.es			
Descrición general	A innovación é unha disciplina que deben practicar todas as empresas, independentemente da súa dimensión ou do sector onde compitan. Na envolvente de rápidos cambios, interrelacións entre axentes e globalización económica, as empresas non poden deixar de coñecer e manterse ao tanto da estrutura e mudanzas do sistema de innovación no que desenvolven a súa actividade, así como das posibilidades de desenvolvemento, servizos, axuda e cooperación que neste entorno existen.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores

A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Coñecer o marco conceptual da innovación, as tipoloxías, as estratexias para innovar na empresa.	saber	A1 A14
Manexar as distintas fontes de financiamento público da I+D+i: plan nacional, plan galego, axudas CDTI, axudas IGAPÉ...	saber	A3 A25
Analizar o papel que desempeña a administración nos procesos de innovación. Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial.	saber	A7 A10
Identificar os axentes do sistema de innovación que poden contribuir ao desenvolvemento dos proxectos da empresa: os centros de investigación, as universidades, os centros tecnolóxicos, outras empresas...	saber	A12 A18
Adquirir as habilidades necesarias para planificar e pór en marcha proxectos innovadores na empresa	saber	A20 A24
Familiarizarse con fontes de financiamento da innovación de carácter privado, así como as estruturas de soporte a posta en marcha de iniciativas innovadoras (incubadoras, OTRI, parques tecnolóxicos...)	saber	A21 A23

Contidos

Tema	
Marco conceptual da innovación e sistema nacional de innovación	Definición de innovación. Tipoloxía. Estratexia da empresa. Indicadores de innovación. Introdución ao sistema nacional de innovación Estratexia estatal de Innovación
Sistema español de innovación	Elementos que integran o sistema nacional de innovación. Os contornos científico, tecnolóxico, produtivo e financeiro. O rol da administración no proceso de innovación. As fontes de financiamento da I+D+i: O Plan nacional de I+D+i As Axudas CDTI
Sistema galego de innovación	Elementos que integran o sistema galego de innovación. Os contornos científico, tecnolóxico, produtivo e financeiro. O rol da administración autonómica no proceso de innovación. Política e instrumentos. As fontes de financiamento público da I+D+i en Galicia: O Plan Galego de Investigación, Innovación e Crecemento

As Infraestruturas de apoio á innovación e o financiamento privado á innovación. As relacións entre os axentes do sistema de innovación

Os parques científicos e tecnolóxicos. Os centros de innovación e tecnoloxía. As OTRI. As plataformas tecnolóxicas. Os centros de empresas e innovación. As incubadoras
O financiamento privado da innovación: o capital risco, business angels...
A colaboración público privada en innovación. A transferencia tecnolóxica

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Saídas de estudo/prácticas de campo	5	0	5
Sesión maxistral	15	29	44
Traballos e proxectos	0	25	25
Probas de tipo test	1	0	1

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visitas a empresas para poñer en práctica os coñecementos adquiridos na aula
Sesión maxistral	As sesións presenciais, de carácter non obrigatorio, consistirán na exposición por parte do profesorado da materia obxecto de cada un dos bloques descritos nos contidos. Facilitarase ao alumnado o material preciso para a comprensión de cada módulo e fomentarase a participación na aula do alumnado introducindo material audiovisual e exemplos prácticos. Os catro primeiros bloques do plan de traballo serán abordados desta maneira. A avaliación realizarase mediante preguntas curtas ou tipo test, e mediante o desenvolvemento de ideas de proxectos innovadores que contemplen os aspectos tratados na materia.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos e proxectos	O profesorado facilitará aos alumnos unha asistencia personalizada para a axuda á elaboración de proxectos innovadores. A asistencia proverase fundamentalmente a través do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Traballos e proxectos	O alumno deberá desenvolver unha idea de proxecto innovador no que contemple os diversos apartados tratados na materia: o consorcio cos diversos participantes que levarán a cabo o proxecto, a estratexia de financiamento do proxecto a través de convocatorias públicas ou fondos privados, a implicación de distintas estruturas de apoio á innovación das que se vai botar man para por en marcha ou executar o proxecto...	80
Probas de tipo test	Realizarase unha proba de seguimento que consistirá nun cuestionario, ou ben de preguntas curtas, ou tipo test para elixir entre catro respostas propostas, entre as cales só unha é a correcta. O cuestionario conterà un máximo de 15 cuestións.	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación, que se corresponden coas convocatorias ordinaria (maio-xuño) e extraordinaria (xullo). As datas dos examesÂ fixaranse no calendario académico do máster. O prazo para a entrega dos traballos será o 15 de maio de 2012, para a convocatoria ordinaria, e 30 de xuño de 2012 para a extraordinaria.Â

De non aprobar as dúas partes na primeira convocatoria, manterase a cualificación da parte aprobada para a convocatoria extraordinaria.

A asistencia ás sesións presenciais non será obrigatoria. Entenderase que o alumno non se presenta á materia cando non acuda ao examen nin entregue os traballos na data indicada.

Observación:Â

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Fundación Cotec, Colaboración público-privada en innovación, , 2008

Zabala Iturriagagoitia, Jon Mikel, Benchmarking regional innovation systems: the relevance of efficiency to their performance, Universidad Politécnica de Valencia, 2008

Fundación Cotec, Las relaciones en el sistema español de innovación. Libro Blanco. , , 2007

Fundación Cotec, Libro Blanco 2004- El Sistema Español de Innovación: Situación en 2004, , 2004

Lundvall, B., National Systems of Innovation, Pinter, 1995

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Desenvolvimento e Comercialização de Proxectos I+D+i/O04M006V01108

Políticas de I+D e Innovación na União Europeia/O04M006V01206

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión Medioambiental, da Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión de Calidade**

Asignatura	Xestión Medioambiental, da Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión de Calidade			
Código	O04M006V01204			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Fernández González, Arturo José			
Profesorado	Fernández González, Arturo José Nogueira Cayetano, Carmen Sánchez Sánchez, Ignacio Sánchez Táboas, Jorge Horacio			
Correo-e	ajfdez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición general	Nun Máster sobre Creación, Dirección e Innovación na Empresa, necesariamente debe darse un protagonismo relevante a contidos específicos sobre xestión medioambiental, da seguridade e saúde laboral, e da responsabilidade social corporativa, porque: - Por un lado, innovar sen ter en conta os impactos ambientais, na seguridade e saúde dos traballadores, e na sociedade, conduce, por regra, a un resultado moi efémero. Pode non ser máis do que producir algo de novo, que o mercado, rapidamente, vai rexeitar. - Por outro lado, os sistemas de xestión baseados en normas internacionais nestes eidos (como a familia de normas ISO 14000, de xestión ambiental, a OHSAS 18000, de seguridade e saúde no traballo, ou a SGE 21 ou a SA 8000, de RSC) comportan, en si mesmos, varias compoñentes e metodoloxías, que permiten que o coñecemento xerado no proceso de innovación, se vaia potenciando no ciclo virtuoso do tipo PDCA : Plan; Do; Check; Act, base da mellora continua e destes sistemas. Por este motivo, o coñecemento básico destas normas amplamente coñecidas e implantadas no ámbito empresarial é necesario nun Máster deste nivel. - Finalmente, a integración dos sistemas de xestión é un requisito nos tempos que corren. Actualmente, tras os varios anos dedicados á Calidade Total e á Reenxeñaría, o mundo empresarial presenta unha nova e forte tendencia: a utilización dos Sistemas Integrados de Xestión. O desenvolvemento da tecnoloxía da información trouxo oportunidades para as empresas se reestruturaren, alén de tornar posíbel a crecente integración de sistemas estruturados para atender aos procesos de negocio e soportar o fluxo de información asociado. Neste escenario, emerxen as filosofías de xestión que procuran integrar informacións provenientes das máis diversas áreas da empresa, como financeira, produción, materiais, vendas, calidade, innovación, xestión medioambiental, responsabilidade social, etc.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación

A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
A4	Capacidade para a toma de decisións
A5	Capacidade para a resolución de problemas
A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
A9	Capacidade de aprendizaxe
A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fonte	saber facer Saber estar / ser	A3
Capacidade para a toma de decisións	saber saber facer	A4

Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)	Saber estar / ser	A7
Competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresa	saber saber facer	A15
Competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas	saber saber facer	A19
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica	saber facer Saber estar / ser	B6

Contidos

Tema

A xestión dos residuos.

Introdución á xestión medioambiental.
Lexislación medioambiental.

A normativa ISO 14000. Implantación e certificación dun sistema de xestión medioambiental (SXMA) segundo ISO 14000.

O Regulamento EMAS. Comparación ISO 14000-EMAS.

Introdución á xestión da seguridade e saúde laboral. Lexislación de prevención de riscos laborais.

A xestión da seguridade e saúde laboral na empresa.

A normativa OHSAS 18001 de seguridade e saúde laboral.

Sistemas integrados de xestión.

A xestión da Responsabilidade Social Corporativa (RSC).

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	10	10	20
Estudo de casos/análises de situacións	3	3	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4
Probas de tipo test	1	8	9
Informes/memorias de prácticas	0	36	36

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rotinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada é unha actividade académica que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado, en pequeno grupo, relacionadas co traballo en grupo e temas vinculados coa materia

Sesión maxistral	A atención personalizada é unha actividade académica que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado, en pequeno grupo, relacionadas co traballo en grupo e temas vinculados coa materia
Estudo de casos/análises de situacións	A atención personalizada é unha actividade académica que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado, en pequeno grupo, relacionadas co traballo en grupo e temas vinculados coa materia

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno (individual ou en grupo) no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos, no seu caso. Para determinadas sesións esíxese asistencia. No caso de non asistir, o alumno deberá elaborar un traballo individual relacionado coa sesión á que non asistiu, seguindo as instrucións do profesor, e presentar un documento correspondente ao mesmo.	80

Otros comentarios y segunda convocatoria

Ademáis do conxunto de criterios de avaliación enriba exposto, para superar a materia por avaliación continua esíxese asistencia a determinadas clases da materia. A inasistencia a ditas clases poderase compensar elaborando os traballos que o profesor encomende a tal efecto ao alumno/a.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

SEOÁNEZ CALVO, M. y ANGULO AGUADO, I., Manual de Gestión Medioambiental de la Empresa: Sistemas de Gestión Medioambiental, Auditorías Medioambientales, Evaluaciones de Impacto Ambiental, 1999, Díaz de Santos, Madrid

RUBIO ROMERO, J.C., Gestión de la Prevención de Riesgos Laborales: OHSAS 18001, Directrices OIT y Otros Modelos, 2002, Díaz de Santos, Madrid

Cuadernos IMPIVA, Aspectos medioambientales. Identificación y evaluación, 2002, AENOR e IMPIVA

IHOBE, Indicadores Medioambientales para la Empresa, 1999, IHOBE

ROBERTS, H.; ROBINSON, G., ISO 14001. EMS. Manual de Sistema de Gestión Medioambiental, 1999, Ed. Paraninfo, Madrid

VAQUERO PUERTA, J.L.; CEÑA CALLEJO, R., Prevención de Riesgos Laborales: Seguridad, Higiene y Ergonomía, 2000, Ed. Pirámide, Madrid

WOODSIDE, G.; AURRICHIO, P., Auditoría de Sistemas de Gestión Medioambiental: Introducción a la Norma ISO 14001, 2001, Díaz de Santos, Madrid

DE LA CUESTA GONZÁLEZ, M.; RODRÍGUEZ DUPLÁ, L. (Coords.), Responsabilidad Social Corporativa, 2004, Publicaciones Universidad Pontificia de Salamanca

, www.iso.ch, ,

, www.aenor.es, ,

, www.ict.es, ,

, www.marm.es, ,

, www.cmati.xunta.es, ,

, www.sirga.medioambiente.xunta.es, ,

, www.ecoembes.com, ,

, www.ambientum.com, ,

ISO, UNE-EN ISO 14001:2004, AENOR, 2004

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas/O04M006V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas**

Asignatura	Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas			
Código	004M006V01205			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	del Río Rama, María de la Cruz			
Profesorado	del Río Rama, María de la Cruz Fernández González, Arturo José Rodríguez Casar, Vicente			
Correo-e	delrio@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición general	Nun Máster sobre Xestión de Innovación, necesariamente debe darse un protagonismo relevante a contidos específicos sobre Xestión da calidade dado que existe unha relación biunívoca entre Calidade e Innovación. A relación é biunívoca, porque: - Por un lado, innovar sen calidade conduce, por regra, a un resultado moi efémero. Pode non ser máis do que producir algo de novo, que o mercado, rapidamente, vai rexeitar. Rexeitar por falta de calidade, non se traducindo a innovación, así, en valor sustentado para a empresa e seus clientes. - Por outro lado, a calidade comporta, en si mesma, varias compoñentes e metodoloxías, que permiten que o coñecemento xerado no proceso de innovación, se vaia potenciando no ciclo virtuoso do tipo PDCA : Plan; Do; Check; Act. - Finalmente, a conversión dos resultados da innovación en coñecemento captables en normas, ou outros referenciais, induce, no mercado, a un uso xeneralizado e exitoso daqueles resultados.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual

A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos	saber saber facer	A2
Dominio dos instrumentos e sistemas para a planificación e xestión global das organizacións	saber saber facer	A4
Capacidade para a resolución de problemas	saber saber facer	A5
Capacidade de aprendizaxe	saber saber facer Saber estar / ser	A9
Capacidade para liderar equipos de traballo	saber facer Saber estar / ser	A12
Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual	saber saber facer	A14
As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas	saber saber facer	A15
Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores	saber saber facer Saber estar / ser	A19
Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares	saber facer Saber estar / ser	B1
Capacidade para traballar en ambientes de presión	saber facer Saber estar / ser	B2

Capacidade crítica e autocrítica	saber saber facer	B3
Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos	saber facer Saber estar / ser	B4
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica	saber saber facer	B6

Contidos

Tema

TEMA 1: CONCEPTO DE CALIDADE. A XESTIÓN DA CALIDADE: PRINCIPAIS CONCEPTOS.

TEMA 2: A NORMATIVA ISO 9000. IMPLANTACIÓN E CERTIFICACIÓN DUN SISTEMA DE XESTIÓN DA CALIDADE SEGÚN ISO 9000.

TEMA 3: O MODELO EFQM DE EXCELENCIA.

TEMA 4: DOCUMENTACIÓN DO SXC. USO DE SOPORTE ELECTRÓNICO.

TEMA 5: FERRAMENTAS BÁSICAS PARA A MELLORA DA CALIDADE.

TEMA 6: O CONTROL ESTATÍSTICO DE PROCESO (SPC).

TEMA 7: FERRAMENTAS AVANZADAS PARA A MELLORA DA CALIDADE: QDF, AMFE, DISEÑO DE EXPERIMENTOS.

TEMA 8: SEIS SIGMA.

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	10	0	10
Saídas de estudo/prácticas de campo	3	0	3
Eventos docentes e/ou divulgativos	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	5	10
Probas de tipo test	1	8	9
Informes/memorias de prácticas	0	40	40

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumnado.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rotinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada é unha actividade académica que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado, en pequeno grupo, relacionadas co traballo en grupo e temas vinculados coa materia

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20%
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno (individual ou en grupo) no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos, no seu caso. Para determinadas sesións esíxese asistencia. No caso de non asistir, o alumno deberá elaborar un traballo individual relacionado coa sesión á que non asistiu, seguindo as instrucións do profesor, e presentar un documento correspondente ao mesmo.	80

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

GRYNA, F.M.; CHUA, R.C.H.; DEFEO, J.A., Método Juran. Análisis y Planeación de la calidad, 2007, McGraw-Hill, México D.F.
 GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R.; SEBASTIÁN PÉREZ, M.A., Técnicas de mejora, 2000, UNED, Madrid.
 CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, T., Gestión de la Calidad: conceptos, enfoques, modelos y, 2007, Pearson-Prentice Hall, Madrid.
 CUATRECASAS, L., Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación. 2ª, 2001, Gestión 2000

Â

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

KUME, I. (1985): Herramientas Estadísticas Básicas para el Mejoramiento de la Calidad, Ed. Norma, Barcelona.

LAMPRECHT, J.L. (1996): ISO 9000 en la Pequeña y Mediana Empresa, Ed. AENOR, Madrid.

SANGÜESA, M.; MATEO, R.; ILZARBE, L. (2006): Teoría y Práctica de la Calidad, Thomson, Madrid.

SEBASTIÁN, M.A.; BARGUEÑO, V.; NOVO, V. (1998): Gestión y Control de Calidad, Cuadernos de la UNED, UNED, Madrid.

VANDEVILLE, P.; GAMBIER, Ch. (1998): La Auditoría de la Calidad. Metodología y Técnicas, Ed. AENOR, Madrid.

VILAR BARRIO, J.F. (1997): Cómo implantar y gestionar la calidad total, Fundación Confemetal, Madrid.

RECURSOS EN INTERNET

ISO - INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

(Organización Internacional de Normalización)

Sitio oficial sobre ISO 9000.

AENOR (Asociación Nacional de Normalización y Certificación)

Organismo nacional perteneciente a ISO. Sitio oficial de la normalización en España.

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA PARA LA CALIDAD (AEC)

Miembro español de la EOQ. Documentos, enlaces y recursos de interés. Incluye el Centro Nacional de Información sobre Calidad (CNIC), con datos, estudios y estadísticas.

ENAC (Entidad Nacional de Acreditación)

Organismo oficial en España para la acreditación de entidades de certificación o inspección, y de laboratorios de ensayo o calibración. Incluye la relación de organizaciones acreditadas.

EUROPEAN ORGANIZATION FOR QUALITY (EOQ)

Organización europea para la promoción de la gestión de la calidad.

EUROPEAN FOUNDATION FOR QUALITY MANAGEMENT (EFQM)

Fundación Europea para la Gestión de la Calidad. Institución creadora y promotora del Modelo EFQM de Excelencia.

CLUB GESTIÓN DE CALIDAD

Organización partner de la EFQM en España.

CONGRESO GALLEGO DE LA CALIDAD

Noticias de interés sobre calidad en Galicia. Información sobre el congreso anual de esta institución.

INSTITUTO CATALÁN DE TECNOLOGÍA (ICT)

Documentos, enlaces y recursos de interés.

INFOCALIDAD

Portal con documentos, enlaces y recursos de interés.

OBSERVATORIO CALIDADE

Estudios y estadísticas sobre implantación de sistemas de gestión de la calidad en Galicia. Relación de empresas certificadas, consultoras y certificadoras que operan en Galicia.

TQM ASESORES

Entidad de consultoría y formación con amplia dedicación al Modelo EFQM de Excelencia.

INSTITUTO PARA LA CALIDAD TURÍSTICA ESPAÑOLA (ICTE)

Organismo dedicado a la calidad en el sector turístico español. Amplia información sobre la marca de garantía "Q".

GUÍA VIRTUAL DEL MERCADO CE

(PORTAL DEL DESARROLLO TECNOLÓGICO - JUNTA DE ANDALUCÍA)

Portal con amplia dedicación al "Mercado CE".

PROYECTO PROPYME

Sitio web dedicado a la mejora de la productividad de la pyme gallega mediante la automatización de procesos industriales y de gestión, con la intermediación de FEUGA (Fundación Empresa-Universidad Gallega).

INSTITUTO NACIONAL DEL CONSUMO

Sitio web oficial.

Ademais, durante o desenvolvemento da materia proporcionaranse ós alumnos lecturas de diversos documentos de interese vencellados ós temas da mesma.

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

CUATRECASAS, L. (2001): Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación. 2ª edición. Gestión 2000, Barcelona.

ALEXANDER SERVAT, A. (2005): Calidad. Metodología para documentar el ISO 9000 versión 2000, Pearson-Prentice Hall, México.

CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, T. (2007): Gestión de la Calidad: conceptos, enfoques, modelos y sistemas, Pearson-Prentice Hall, Madrid.

GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R.; SEBASTIÁN PÉREZ, M.A. (2000): Técnicas de mejora de la calidad, UNED, Madrid.

GRYNA, F.M.; CHUA, R.C.H.; DEFEO, J.A. (2007): Método Juran. Análisis y Planeación de la calidad (5ª Edición). McGraw-Hill, México D.F.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

KUME, I. (1985): Herramientas Estadísticas Básicas para el Mejoramiento de la Calidad, Ed. Norma, Barcelona.

LAMPRECHT, J.L. (1996): ISO 9000 en la Pequeña y Mediana Empresa, Ed. AENOR, Madrid.

SANGÜESA, M.; MATEO, R.; ILZARBE, L. (2006): Teoría y Práctica de la Calidad, Thomson, Madrid.

SEBASTIÁN, M.A.; BARGUEÑO, V.; NOVO, V. (1998): Gestión y Control de Calidad, Cuadernos de la UNED, UNED, Madrid.

VANDEVILLE, P.; GAMBIER, Ch. (1998): La Auditoría de la Calidad. Metodología y Técnicas, Ed. AENOR, Madrid.

VILAR BARRIO, J.F. (1997): Cómo implantar y gestionar la calidad total, Fundación Confemetal, Madrid.

RECURSOS EN INTERNET

ISO - INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

(Organización Internacional de Normalización)

Sitio oficial sobre ISO 9000.

AENOR (Asociación Nacional de Normalización y Certificación)

Organismo nacional perteneciente a ISO. Sitio oficial de la normalización en España.

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA PARA LA CALIDAD (AEC)

Miembro español de la EOQ. Documentos, enlaces y recursos de interés. Incluye el Centro Nacional de Información sobre Calidad (CNIC), con datos, estudios y estadísticas.

ENAC (Entidad Nacional de Acreditación)

Organismo oficial en España para la acreditación de entidades de certificación o inspección, y de laboratorios de ensayo o calibración. Incluye la relación de organizaciones acreditadas.

EUROPEAN ORGANIZATION FOR QUALITY (EOQ)

Organización europea para la promoción de la gestión de la calidad.

EUROPEAN FOUNDATION FOR QUALITY MANAGEMENT (EFQM)

Fundación Europea para la Gestión de la Calidad. Institución creadora y promotora del Modelo EFQM de Excelencia.

CLUB GESTIÓN DE CALIDAD

Organización partner de la EFQM en España.

CONGRESO GALLEGO DE LA CALIDAD

Noticias de interés sobre calidad en Galicia. Información sobre el congreso anual de esta institución.

INSTITUTO CATALÁN DE TECNOLOGÍA (ICT)

Documentos, enlaces y recursos de interés.

INFOCALIDAD

Portal con documentos, enlaces y recursos de interés.

OBSERVATORIO CALIDADE

Estudios y estadísticas sobre implantación de sistemas de gestión de la calidad en Galicia. Relación de empresas certificadas, consultoras y certificadoras que operan en Galicia.

TQM ASESORES

Entidad de consultoría y formación con amplia dedicación al Modelo EFQM de Excelencia.

INSTITUTO PARA LA CALIDAD TURÍSTICA ESPAÑOLA (ICTE)

Organismo dedicado a la calidad en el sector turístico español. Amplia información sobre la marca de garantía "Q".

GUÍA VIRTUAL DEL MERCADO CE

(PORTAL DEL DESARROLLO TECNOLÓGICO - JUNTA DE ANDALUCÍA)

Portal con amplia dedicación al "Mercado CE".

PROYECTO PROPYME

Sitio web dedicado a la mejora de la productividad de la pyme gallega mediante la automatización de procesos industriales y de gestión, con la intermediación de FEUGA (Fundación Empresa-Universidad Gallega).

INSTITUTO NACIONAL DEL CONSUMO

Sitio web oficial.

Ademais, durante o desenvolvemento da materia proporcionaranse ós alumnos lecturas de diversos documentos de interese vencellados ós temas da mesma.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea**

Asignatura	Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea			
Código	004M006V01206			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Moreira González, Anxo			
Profesorado	Moreira González, Anxo			
Correo-e	otri9@uvigo.es			
Web				
Descripción general				

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
	A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
	A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación

A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Saber contextualizar a importancia das políticas de I+D+i en Europa	saber saber facer	A3 A7 A8 A10 A11 A12 A14
Capacidade para entender o grao de complementariedade entre as políticas públicas de I+D+i	saber	A10 A18 A21 A22 A23 A25
Ser capaz de situarse e ter unha actitude resolutiva en contextos multidisciplinares	saber facer	B1 B5
Identificar os instrumentos e programas máis axeitados aos que acudir para unha problemática concreta en materia de I+D	saber facer	A7 A10 A22 A23
Coñecer os pasos para presentar unha proposta de financiamento internacional en I+D+i	saber facer	A10 A21 A22 A23 A25 B1

Contidos

Tema	
A estratexia Europa 2020	O papel da I+D+i na Europa do futuro: crecemento intelixente, sostible e integrador
O programa Horizonte 2020	Estrutura do programa: 3 piares Instrumentos e condicións de participación A presentación de propostas
Outras oportunidades de financiamento da I+D+i en Europa	Programa COST Programa LIFE+ Cooperación Territorial

Planificación docente			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	5	0	5
Traballos de aula	4	0	4
Estudo de casos/análises de situacións	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	45	45
Traballos tutelados	1	10	11
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	5	5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Participativa, con material de apoio e medios audiovisuais. Esta participación activa provirá de dúbidas ou comentarios do alumno pola explicación do profesor, ou por preguntas do profesor para conquistar respostas e xerar debate para enriquecer a exposición
Traballos de aula	Clases prácticas
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de casos e discusión. Exposición de traballos, exercicios ou proxectos
Resolución de problemas e/ou exercicios	Combinación de métodos: participativos, interrogativos e prácticos
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Formulación, análise, e resolución de exercicios de forma autónoma
Traballos tutelados	Traballo guiado en grupos prácticos, co apoio do profesor

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Baixo o apoio do profesor

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Probas de tipo test	Cuestionario	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise de convocatorias Horizonte 2020 e da documentación precisa, e redacción da proposta	80

Otros comentarios y segunda convocatoria

À À À À À À À À À À À À O alumnado que non supere a avaliación continua, ou que non sexa apto en primeira convocatoria, pasará directamente á segunda convocatoria (xullo), onde terá que superar un exame tipo test que suporá o 100% da nota

Bibliografía. Fontes de información

<http://cordis.europa.eu/fp7/home-en.html>

<http://ec.europa.eu/cip/index=en.htm>

<http://www.dgfc.sggp.meh.es>

<http://erc.europa.eu>

<http://www.cost.esf.org>

<http://www.cdti.es>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión**

Asignatura	Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión			
Código	004M006V01207			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	5	OB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel Nogueira López, Natalia Uxía Rey Vázquez, Lara			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición general	A innovación é unha disciplina que deben practicar todas as empresas, independentemente da súa dimensión ou do sector onde compitan. Alén de ideas, creatividade, motivación, pensamento lateral ou xeración de novas propostas (temas abordados en outras materias), para realizar innovación eficaz é necesario efectuar unha dirección estratéxica desta e implantar na empresa os instrumentos de xestión necesarios para poder responder á complexidade e á incerteza estrutural en que desenvolve, na actualidade, a súa actividade a empresa. Obxectivos da materia: - Identificar oportunidades de innovación e definir plans de acción que axuden a implantar as oportunidades detectadas. - Coñecer as diferentes estratexias de innovación tecnolóxica nas organizacións e apoialas nos procesos de transferencia de tecnoloxía. - Coñecer todos os aspectos básicos que comprende a xestión da innovación nas organizacións nos aspectos de produtos/servizos e procesos. - Estar capacitados para asesorar ás empresas na aplicación de técnicas de innovación.			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)

A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
A9	Capacidade de aprendizaxe
A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipología	Competencias
Coñecer todos os aspectos básicos que comprende a xestión da innovación nas organizacións nos aspectos de produtos/servizos e procesos.	saber	A2
	saber facer	A3
		A5
		A7
		A9
		A10
		A14
		A16
		A25
		B3

Identificar oportunidades de innovación e definir plans de acción que axuden a implantar as oportunidades detectadas.	saber saber facer	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A8 A9 A10 A12 A14 A16 A17 A20 A22 A25 B1 B3 B5
Coñecer as diferentes estratexias de innovación tecnolóxica nas organizacións e apoialas nos procesos de transferencia de tecnoloxía.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A4 A7 A14 A25 B3
Estar capacitados para asesorar ás empresas na aplicación de técnicas de innovación.	Saber estar / ser	A2 A3 A4 A5 A7 A8 A9 A10 A12 A14 A16 A17 A20 A21 A22 A25 B5

Contidos

Tema		
Introdución á Xestión da Innovación. Modelos de xestión da innovación	- Conceptos básicos: a innovación, a tecnoloxía - A estratexia: A importancia das competencias esenciais para edificar a estratexia de innovación ao seu redor - Modelos de innovación - Ferramentas para a innovación	
Xestión de resultados. Protección da innovación	- Dereitos de Propiedade intelectual - Dereitos de Propiedade industrial	
Incremento do patrimonio tecnolóxico. Transferencia de tecnoloxía	- Necesidade de adoptar unha tecnoloxía - O proceso de transferencia de tecnoloxía - Organización do proceso de transferencia de tecnoloxía - Mecanismos de transferencia de tecnoloxía - Estratexias de transferencia de tecnoloxía - Contexto xurídico (contratos) - Balanza de pagamentos tecnolóxicos	
Avaliación da competitividade e do potencial tecnolóxico propio	- Diagnósticos tecnolóxicos	
Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva	- Introducción á VT/IC - Proceso de VT/IC - Ferramentas de VT/IC	

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	25	37.5	62.5
Foros de discusión	0	14	14
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	42.5	42.5
Probas de resposta curta	1	5	6

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases maxistras con utilización de recursos audiovisuais e informáticos, charlas de expertos e presentación de traballos polos alumnos
Foros de discusión	Esta actividade consistirá na creación dun glosario colaborativo sobre cada un dos temas da materia. Cada participante deberá contribuír introducindo termos aos glosarios e comentando os termos introducidos por compañeiros ou compañeiras. Os obxectivos da actividade son os seguintes: • Construción colaborativa dun documento sintético que conteña os termos, conceptos e elementos relevantes da disciplina, a fin de que poda ser usado como elemento de referencia básico por parte de todo o grupo. • Comprensión profunda dos conceptos abstractos e a aplicación dos mesmos.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Encomendarase a realización de catro traballos ou exercicios prácticos, arredor de algún caso de innovación ou organización innovadora real. Temas sobre os que versarán os traballos: 1. Dirección estratéxica da IT. Ferramentas para a súa Xestión. Modelos de Innovación. 2. Protección da Innovación. Transferencia de Tecnoloxía. 3. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva. Auditorías tecnolóxicas 4. Normalización e certificación da I+D+i

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Para a realización dos traballos e probas contarase coa tutela da coordinadora da materia.
Foros de discusión	Para a realización dos traballos e probas contarase coa tutela da coordinadora da materia.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Traballos ou exercicios prácticos, que versarán arredor de algún caso de innovación ou organización innovadora. En cada traballo valorarase: • Precisión e claridade na exposición das ideas principais. • Orde e coherencia de argumentos. • Capacidade analítica, de relación, e o sentido crítico. • Corrección formal. • Correcto uso das fontes e referencias bibliográficas.	75

Foros de discusión	Trátase de realizar un glosario colaborativo relacionado cos contidos da materia.	5
	Cada participante do curso deberá de contribuír como mínimo con unha achega ao glosario (definición de concepto, expresión, proceso, etc. relevante para a disciplina) e realizar tamén dous comentarios a definicións incorporadas ao glosario previamente por outros/as compañeiros/as (aclaracións, correccións, ampliacións, críticas, puntualizacións, etc. ás definicións de outros/as) - Valorarase a oportuna escolla de termos así como a súa definición. - Valorarase tanto o número de achegas (mínimo 1) e o número de comentarios a achegas doutros/as compañeiros/as (mínimo 2), como, fundamentalmente, a calidade, rigor e relevancia dos mesmos. - Así mesmo, valorarase o uso de fontes de información adecuadas e rigorosas para definir os vocábulos. Neste sentido, é obrigatorio que o alumnado indique sempre as referencias das fontes empregadas.	
Probas de resposta curta	Proba de seguimento.	20

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xuño.

Para superar a avaliación continua é obrigatoria a realización do 100% dos traballos e probas a realizar na materia. Ademais é preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 en cada un dos traballos e probas.

Segunda convocatoria (xullo):

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado algún dos traballos ou probas:Â os traballos e probas suspendidosÂ poderanse recuperar na data oficial de xullo establecida para a avaliación da materia.

Estrutura do exame da convocatoria de xullo

- Unha primeira parte de cuestións relativas a conceptos básicos da materia. Será necesario obter unha nota mínima nesta parte da proba para poder realizar a seguinte parte.
- Unha segunda parte consistente en cuestións de relacionamento ou casos prácticos.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Observación importante:

Calquera evidencia de probas ou traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica:

- Fernández Sánchez, E. (2005). Estrategia de innovación. Thomson. Madrid.
- Hidalgo Nuchera, A.; Serrano León, G.; Pavón Morote, J. (2002). La gestión de la innovación y la tecnología en las organizaciones. Pirámide. Madrid.
- Roberts, E. (1996). Gestión de la Innovación Tecnológica. Fundación COTEC. Madrid.
- Tidd, J.; Bessant, J. y Pavitt, K. (2001). Managing Innovation. Integrating technological, market and organizational change. Wiley. Great Britain.
- Publicacións Fundación COTEC: Repositorio de bibliografía especializada no ámbito da innovación (é necesario rexistrarse para descargar os documentos)
- Biblioteca práctica de innovación de Galicia IGAPe: Repositorio de bibliografía especializada no ámbito da innovación (é

necesario registrarse para descargar os documentos)

Hidalgo, A. (2001): "La gestión de la tecnología como factor estratégico de la competitividad industrial". Economía Industrial, 330.

Hidalgo, A., Vizán, A. y Torres, M. (2006): "La innovación tecnológica como factor de competitividad". En: Análisis y propuesta de actuaciones para el fortalecimiento de las relaciones Universidad-Empresa. Consejería de Economía e Innovación Tecnológica de la CAM y Universidad Politécnica de Madrid. Madrid.

Hidalgo, A. y Albors, J. (2008): "Innovation management techniques and tools: A review from theory and practice". R&D Management, 38 (2).

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comercialización e Desenvolvemento de Novos Produtos**

Asignatura	Comercialización e Desenvolvemento de Novos Produtos			
Código	004M006V01208			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Bouzón Pintos, José Manuel García Carreira, Alberto Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia traballárase o xeito de desenvolver novos produtos, o proceso de facelo e o xeito de comercializalos que mellor se adapte			

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames
	A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores

A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidade de organización e planificación	Saber estar / ser	A1
Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes	saber facer	A3
Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio	saber facer Saber estar / ser	A6
Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)	saber facer	A7
Capacidade de aprendizaxe	saber	A9
Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa	saber saber facer	A11
Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora	saber facer Saber estar / ser	A13
Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual	saber saber facer	A14
Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación	saber saber facer Saber estar / ser	A20
Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica	saber	A24
Capacidade crítica e autocrítica	saber facer Saber estar / ser	B3
Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica	saber facer Saber estar / ser	B6
Habilidade para traballar de forma autónoma	saber Saber estar / ser	B7

Contidos

Tema

1. Ou Plan de Marketing	a. Misión b. Análise c. Obxectivos d. Estrexeiras e. Implementación f. Control
2. O desenvolvemento de novos produtos:	¿qué é un novo produto?, causas
3. A estrutura organizativa da empresa para o desenvolvemento de novos produtos	a. Comité de novos produtos b. Product manager c. Departamento de novos produtos d. Venture team
4. O proceso de desenvolvemento de novos produtos	O proceso de desenvolvemento de novos produtos
5. Ferramentas útiles para o desenvolvemento de novos produtos	a. O Ciclo de Vida do produto b. Os procesos de adopción e difusión

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	3	6
Eventos docentes e/ou divulgativos	10	0	10
Estudo de casos/análises de situacións	0	30	30
Sesión maxistral	7	14	21
Probas de tipo test	3	5	8

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula presentaranse e desenvolveranse exercicios que axuden a comprender os temas
Eventos docentes e/ou divulgativos	Dúas conferencias-coloquio que complementen á materia
Estudo de casos/análises de situacións	Casos para resolver procurando información adicional
Sesión maxistral	Exposición e comentario dos contidos teóricos da materia

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O coordinador da materia atenderá, a través de titorías presenciais, as dúbidas e problemas relacionados coa materia que teña o alumnado.
Estudo de casos/análises de situacións	O coordinador da materia atenderá, a través de titorías presenciais, as dúbidas e problemas relacionados coa materia que teña o alumnado.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	80
Probas de tipo test	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20%

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua. De non segui-la avaliación continua (por non asistencia ás aulas, e/ou por non facer axeitadamente os exercicios) ou de non superala deberá facerse

Exame :

Realizarase un exame para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente).

Ademáis esixírase a entrega de traballos que compensen a non asistencia e a entrega de exercicios que compensen os da avaliación contínua. Todo isto deberá ser entregado como máximo o día do exame.

Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Sainz de Vicuña Ancín, D., Plan de Marketing, 2010, ESIC

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión dos Recursos Humanos para a Innovación e a Mellora Continua**

Asignatura	Xestión dos Recursos Humanos para a Innovación e a Mellora Continua			
Código	O04M006V01209			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dpto. Externo Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Codinas Puch, Lluís Diéguez Castrillón, María Isabel Leal Millán, Antonio Genaro Sanz Tordable, Marta			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición general				

Competencias de titulación

Carácter A	Código	Competencias Específicas
	A1	Capacidade de organización e planificación
	A2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos
	A3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes
	A4	Capacidade para a toma de decisións
	A5	Capacidade para a resolución de problemas
	A6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio
	A7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.)
	A8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes
	A9	Capacidade de aprendizaxe
	A10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial
	A11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa
	A12	Capacidade para liderar equipos de traballo
	A13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora
	A14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual
	A15	As competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas
	A16	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais
	A17	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional
	A18	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames

A19	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores
A20	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación
A21	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación
A22	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea
A23	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal
A24	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica
A25	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas

Carácter B Código Competencias Transversales

B1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares
B2	Capacidade para traballar en ambientes de presión
B3	Capacidade crítica e autocrítica
B4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos
B5	Capacidade de comunicación multicultural
B6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Capacidade de organización e planificación	saber facer	A1
Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos	saber facer	A2
Capacidade para a toma de decisións	saber facer	A4
Capacidade para a resolución de problemas	saber facer	A5
Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes	Saber estar / ser	A8
Capacidade para liderar equipos de traballo	saber facer	A12
Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea	saber facer	A22
Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares	Saber estar / ser	B1
Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos	saber facer	B4
Capacidade de comunicación multicultural	Saber estar / ser	B5
Habilidade para traballar de forma autónoma	saber facer	B7

Contidos

Tema	
Modulo I: Auditoria e Planificación de RRHH	Finalidade Campos de actuación A auditoría como ferramenta de calidade A ferramenta de planificación A planificación de recursos humanos. Aplicacións en políticas de RRHH
Modulo II Xestión por Competencias.	As competencias. Obxectivos dun sistema de competencias. Utilidades dun sistema de competencias. Tipos de competencias Características das competencias. Diseño e perfiles. Competencias das personas. Implantación do sistema.

Planificación docente

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	10	0	10
Traballos de aula	5	15	20
Traballos tutelados	0	23	23
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Outras	2	0	2

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Docentes expertos nos temas explicarán conceptos básicos
Traballos de aula	Na aula principiárase a realización de traballos relacionados cos temas para a súa continuidade posteriormente como traballo tutelado pola coordinadora da materia
Traballos tutelados	Traballos prácticos sobre os contidos da materia tutelados pola coordinadora
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación de casos prácticos relacionados cos temas

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Para a realización dos traballos contarase coa tutela da coordinadora da materia

Avaliación

	Descrición	Calificación
Traballos tutelados	Traballos encomendados polos profesores da materia. Valorarase a entrega e calidade de tres traballos, un para cada módulo do curso.	80
Outras	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20%

Otros comentarios y segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xuño. Neste caso é obrigatoria a realización con resultados satisfactorios todos os traballos e a superación da proba de seguimento.

Para os estudantes que non sigan a avaliación continua ou non a superen realizarase un exame, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota

Exame de segunda convocatoria (xullo) : Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles estudantes que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación: Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Dolan, SL; Valle Cabrera, R. et al., La gestión de los recursos humanos: preparando profesionales para el siglo XXI, MacGraw Hill, 2007

Gómez-Mejía, L.; Balkin, D y Cardy R, Dirección y Gestión de Recursos Humanos, Prentice Hall, 2004

Robledo Camacho, M, Un enfoque integral de la dirección de empresas, Díaz de Santos, 2004

Delgado Mª I.; Gómez L., Vázquez E, Gestión de los recursos humanos, del análisis teórico a la solución práctica, Prentice Hall, 2006

, Capital Humano, ,

, <http://www.arearh.com>, ,

, <http://www.losrecursoshumanos.com/>, ,

, <http://www.rrhhmagazine.com/>, ,

, <http://www.rrhhdigital.es>, ,

Calle Durán Mª C., Ortiz, M., Fundamentos de Recursos Humanos, Pearson, 2013

Recomendación
